…ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

…С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 195 (1795)
АВГУСТЫН 18
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

…шленна үйлэдбэрилгын нии…рээнэй талаар табадахи та…эй түсэб 4 жэл 4 һара соо …дээ гэжэ партиин ЦК-гэй …и Пленумэй тогтоол дотор …ниинь советскэ арадые …ор баясуулжа, тэдэнэй ажа…нэ. шэнэ баатаршалгада ур…ин зоригжуулба.

…һото культурануудай үндэр …ргаса ургуулаад, тэрэнээ саг …ээлтэ хоролтогүйгөөр хуряа…и ажахын продуктнуудые гү…тушааха ба худалдаха түсэ…болзорһоонь урид дүүргэхэ, …үрэнгөө хүсэдөөр хааха, нии…малда хүсэд хүрэхэ элбэг ехэ …бэлдэхэ, тиин эдэ бүгэдын …ажалта үдэртэ хубаадаг мүн…натуральна түлбэреэ бүри …ихэхо, ниитынгээ ажахые дээ…лэ, ажабайдалаа улам һай…ха гэжэ олон миллион кол…уд мүнөө үедэ тэмсэжэ байна.

…лтануудай хэды ехэ байба…а, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ …шидхэгдээгүй асуудалнууд …һарин ба нарибтар нооһотой …үсэбэрилдэг болохо, эбэртэ …алай болон гахайн ашаг шэмэ …ихэхо, ороо һото таряанай ур…рид дээшэлүүлхэ тон шухала …манай республикын ажал…үмэнэ табигдаад байна. Энэ …эорилгые бэелүүлхын тула…лхозно үйлэдбэридэ наукын …лтануудые, түрүүшүүлэй дүй …лые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, зо…гюор нэбтэрүүлхэ гээшэ тон …рэ түрын удхашанартай хэрэг…

…хозно ажахыда бүхы түрүү …юумые дэлгэрүүлгэдэ Хүдөө …н бүхэсоюзна выставкэ тон …үргэ дүүргэнэ. Выставкэдэ …манай оронoй түрүү колхо…, совхозуудай, МТС-үүдэй, …үдэй, бригадануудай ажа…жалтануудтай танилсажа, …гэжэ, ямар аргаар тэдэнэй …гаа ашаг шэмые, ороо һо та…гаа ургасые дээшэлүүлдэг …ень хаража, түрүүшүү…лэһэниие шагнажа, эдэ бү…ухаалан бодожо, ойлгожо… Тиимэһээ выставкэдэ хабаа…дай болон экскурсяар ошог…тэндэ хараһан, ойлгоһон ха…түрүү юумэн тухайгаа олониитэ …нгуудта, механизаторнуудта …улан ойлгуулхадань, түрүү, …юумые өөрынгөө хүдэлжэ бай…лбари дээрэ нэбтэрүүлхэдэнь …зохид байдал байгуул…э партийна эхин организаци…, колхозой правлениинүүдэй, …болон МТС-үүдэй дирекци… шухалын шухала зорилго…

…авкэдэ харуулагдаһан түрүү …ршэлые дэлгэрүүлхэ талаар …ика доторнай зарим тэды хү…и хэгдэнэ. Сэлэнгын аймагай …ой нэрэмжэтэ колхозой һаа… Е. Чебунина, мүн тус айма…ленковой нэрэмжэтэ колхоздо …г зоотехник Гармаев Моск…жо выставкэдэ хараһан, ойл…түрүү юумэн тухай һаалишад…шадта хөөрэжэ үгэнэ, үнеэд…ехээр һаадаг орон доторхи тү…лэй дүй дүршэлые хэрэглэхэ …ролдоно. Иволгын МТС-эй Ма…ой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэл…техник Валентина Потехина …үй дүршэлые оролдосотойгоор …адэг. Потехинагай хүтэлбэ…э тэндэхи һаалишад хоёр жэ…технискэ курс дүүргээ. Эдэ бүгэдын ашаар һү һааха жэлэйнгээ түсэб тус колхоз 10 һара соо дүүргэбэ. Тиихэдээ нёдондонойхидо орходоо үнеэн бүриһөө 473 литр һү үлүү ехээр һааһан байна.

Гэхэтэй хамта, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые дэлгэрүүлхэ ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ зарим нютагуудта шухала анхарал табигданагүй. Выставкэдэ хабаадагшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хамаг шэнэ, түрүү юумые олоной дунда нэбтэрүүлгэдэ һулаар хабаадалсана. Түрүү колхоздо, фермэдэ үнгэргэгдэдэг семинарнууд шэнэ, түрүү юумые пропагандалгада туйлай ехэ туһатай байһаниинь элитэ. Теэд нимэ семинарнууд ехэ үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Социалистическэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, наукын ба техникын туйлалтануудые дэлгэрүүлхэдэ хүдөө ажахын министерствын хүдөө ажахын пропагандын управлени, политическэ ба научно эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүд, хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүдэй лекторнүүд, партийна ба комсомольско комитедүүдэй элидхэлшэд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Теэд мүнөө хүрэтэр пропагандистска энэ ехэ хүсэн манай республикын түрүү хонишодой, һаалишадай. гахайшадай, комбайнернуудай дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэдэ ёһотой һайнаар хабаадуулагданагүй. Илангаяа бурят хэлэн дээрэ лекци, элидхэл үсөөн уншагдана.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин хүдэлмэриие һайжаруулха тухай КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой V пленумэй тогтоол Яруунын, Торнин, Хориин, Хэжэнгын аймагуудта хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Тэндэ мэргэжэлтэд түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлгэдэ һулаар хабаадалсана.

Ганса лекци уншалгаар хизаарлангүй, харин түрүү, шэнэ юумые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэриие колхоз, совхоз болон МТС-үүдэй партийна организацинууд эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулха зэргэтэй.

Ажал хүдэлмэриин түрүү арга methoдүүдые ямаршье хойшолуулгагүйгөөр ажалдаа хэрэглэжэ, үбһэ таряа хуряалгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэлгэ туйлаха хэрэгтэй. Хонидые август, сентябрь һаранuудта искусственна аргаар үрэжүүлхэ, таряа хуряалгада түрүүн хадаад, һүүлээрнь сохихо түрүү арга гэхэ мэтые хаа хаанагүй хэрэглэхэ шухала.

Наука болон практикын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ — ажахые хүтэлбэрилгэдэхи гол зүйл болоно гэжэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска, январска, июльскэ Пленумүүдэй тогтоолнууд соо онсо заагданхай. Наукын болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ партийна, советскэ органуудай, ажахын бүхы организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы мэргэжэлтэдэй эмхидхэлэй хүдэлмэридэхи гол шухала зорилгонь болоно.

Партийна болон советскэ организацинууд түрүү дүй дүршэлые, хүдөө ажахын наукын туйлалтануудые шудалжа, согсолжо дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ ябадалые мүнөө үеын эрилтэнүүдэй хэмжээндэ хүрэтэр үргэжэ, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха ёһотой.

Партиин эльгэмэлнүүд колхозуудай түрүүлэгшэнэрээр һунгагдаба

…СЛАВЛЬ, августын 16. …Областиин хэдэ хэдэн хү…ын артельнүүдтэ колхозни…мтын суглаанууд боложо, …э хүдэлмэрилхын тулада …эльгээһэн коммунистнууд …шэнэрээр һунгагдаа. Об… партийна организациин эль…00 гаран хүн курсануудта …н ба колхозуудта ошожо 2 …практика гараһан байна. Тэн…дынгөө шадабариие харуу…мүнөө эдэ ажахынуудай хү…гшэд болоно.

…рьевскэ районой Чапаевай …хүдөө ажахын артелиин …өөрынгөө колхозой түрүүлэг…коммунист Чесновые нэгэн …р һунгаа. Чеснов урда тээнь …вскэ МТС-эй главна агро…хүдэлмэрилжэ байһан юм. …дараһан районой Пречистенскэ районой «Искра» гэжэ хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшээр урдань партиин райкомой секретарь байһан Золотов һунгагдаа.

Ярославска районой «Дружба» гэжэ гээгдэнги колхозые Ярославска Хүдөө ажахын институдай доцент урдань байһан Е. Сокольников мүнөө толгойлно. Нүхэр Сокольников хадаа колхозой эдэбхитэдтэй хамта хүдэлмэри ябуулжа, богонихон үе соо журам һайжаруулһан, ажалай бүридхэл ба түлөөһэ гуримшуулһан, колхозно үйлэдбэриие дэбжээхын түлөө тэмсэлдэ хүнүүдые элсүүлэн эмхидхэһэн байна. Малай ашаг шэмэ үгэлгэ нилээд дээшэлээ. Поли дээрэ һайн таряан ургаа. Үбһэ сабшалга амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Малда дулаан ба садхалан үбэлжэлгэ хангаха бэлэдхэл мүнөө хэгдэжэ байна.

ҮБҺЭ, ТАРЯА ХУРЯАЛГЫН ҮЕДЭ ТЕХНИКЭЕЭ БҮТЭЭСЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР АШАГЛАХА!

☆

Республикын аймагуудта үбһэ хуряалгын ябаса тухай 1955 оной августын 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ сабшалга	Үбһэ һуриилгэ
Прибайкальска	100,8	89,5
Байкало-Кударын	100,1	87,5
Кабанскын	95,7	86,7
Закаменай	80,9	73,7
Түнхэнэй	76,2	84,4
Кударын	70,9	79,8
Тарбагатайн	69,1	86,4
Иволгын	69,0	83,4
Торнин	66,5	71,1
Сэлэнгын	61,4	81,7
Курумканай	60,8	94,9
Бичурын	55,0	83,1
Заиграйн	51,9	72,3
Баргажанай	50,4	91,0
Кяхтын	45,4	84,0
Яруунын	44,4	61,5
Хориин	43,0	56,1
Мухаршэбэрэй	42,4	74,1
Зэдын	40,4	67,4
Хэжэнгын	29,7	45,8
Баунтын	24,0	90,9

Кукурузаар, наран сэсэгээр силос дарана

МУХАРШЭБЭР. **(Телефоноор абтаба).** Эдэ үдэрнүүдтэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид Гашейн МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа кукурузаар ба наран сэсэгээр силос даража байна. Силос дараха хүдэлмэридэ колхозой тарянажалай 8 бригадануудай 4-ниинь хабаадуулагдаа. Мүнөө кукурузын набша эшээр 200 тонно эрхим шанартай силос дарагдаад байна. Мүн наран сэсэгээр 30 гаран тонно силос дарагдаа.

Эндэ кукурузын набша эшээр силос дараха хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

И. Мункуев.

☆ ☆

Ажалай эмхидхэл муу

Закаменай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз нёдондо малдаа хүсэд хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхэжэ шадаагүй дээрэһээ үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ олон мал гарзалуулһан ба ашаг шэмэ багаар абаһан байгаа. Тус колхозой правлени, партийна организаци нёдондонойнгоо алдууе дахин дабтахагүйн түлөө үбһэ хуряалгын эхилхын урда тээ зохихо хэмжээ абаагүй байна. Мүнөө тус колхозой ороо һото культурануудай ургаса эдеэшэжэ, хуряажа эхилхээр болоо. Гэбэшье, колхоз үбһэ сабшаха түсэбэйнгөө оройдоо хахадыень дүүргээд байна. Илангаяа сабшалга сомолго хоёрой хоорондо ехэ забһар гарана. Үбһэнэй валовой суглуулбариин түсэб 13,2 процент дүүргэгдээ.

Энэ ушар юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлхөөр хараалагдаһан 350 хүнэй 205-ниинь хүдэлнэ. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлэй бригада (бригадирынь нүхэр Банзаракцаев) түсэбөө 40 процент дүүргээ. Эндэ үбһэ хуряалгада хүдэлхэ хүнүүд дутамаг байхаһаа гадна, ажалай эмхидхэл муу.

Тус колхоздо Закаменай МТС-эй нүхэд Гончиковой, Поповой хүтэлбэрилдэг тракторна хоёр бригада хүдэлнэ. Энэ хоёр бригадын үбһэ хуряалгын 5—6 агрегадууд бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Илангаяа нүхэр Поповой хүтэлбэрилдэг бригадын агрегадууд (тракторна сенокосилка, үбһэ бухалладаг механизм) комплексноор ашаглагдаха ёһотой аад, мүнөө болотор юуншье хэгдээгүй. Эндэхи агрегадууд оройдоо 314 гектар сабшаа.

Үбһэ хуряалгын механизмуудые муугаар ашаглаһанай түлөө Закаменай МТС ехэ зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, тэдэ механизмууд аргагүй муугаар заһабарилагдаһан байжа, ходо һаатана.

Үбһэ хуряалгые түргэн дүүргэхын түлөө мүрысөөн колхозой гэшүүдэй дунда һулаар эмхидхэгдэһэн, тэрэ мүрысөөндэ оролсоһон үбһэшэдэй ажалай дүн саг үргэлжэ гаргагдадаггүй байна. Колхозой партийна организаци энэ харюусалгата хүдэлмэриие саг соонь үнгэргэхын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна.

Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Данцев, партийна организациин секретарь нүхэр Балданов гэгшэд тэжээл бэлэдхэлэй бригадын ажалай эмхидхэлые һайжаруулжа, үбһэ хуряалгада хүдэлхөөр хараалагдаһан колхозниигуудаа үбһэндэ гаргажа, үбһэ хуряалгын түсэбые түргэнөөр дүүргүүлхэ ёһотой.

Д. Гончиков.

Шэниисэ, хара таряа хадажа эхилбэ

ЗАИГРАЕВО. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай олонхи колхозуудта шэниисэ ба хара таряан һүүлэй үдэрнүүдтэ эдеэшэжэ, хуряахаар болоо. Августын 13-да «Красный опытник» колхоз шэниисын ургасые хуряажа эхилбэ. Ново-Брянска МТС-эй «С-4», «Коммунар» комбайнууд эндэ хүдэлнэ. Комбайнернууд Дмитрий Новосёлов самоходно, Александр Леонов «Коммунар» комбайнаар халаанайнгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, туд бүридөө үдэрэй 10 гектар хүрэтэр шэниисэ хадана. Тиигэжэ эндэ түрүүшын 3 үдэрэй туршада хамтадаа 60-аад гектар шэниисэ эрхим шанартайгаар хуряагдаһан байна. Мүнөө тус колхоз комбайнһаа ороһон таряае гүрэндэ тушаахын түлөө наран сушилкануудта хатаажа, сэбэрлэжэ байна.

Сталинай нэрэмжэтэ колхоз намарай хара тарянай ургасые ургэжадэр хуряажа эхилбэ. Эндэ хоёр комбайн хүдэлнэ.

Гэбэшье, аймагай олонхи колхозууд хушалтатай тогууд, наран сушилканууд, жатканууд болон таряа хуряалгынгаа бусад машинануудые гүйсэд бэлэдхээгүй байшоо. Курбын МТС-эй колхозуудта тарягаа түүбэрилэн хуряажа эхилхээр болонхой. Теэд Орджоникидзын, XVIII партсъездын, Димитровэй, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд намарай хара тарянай ургасын эдеэшээд байбашье, үшөө хуряажа эхилээдүй байһаар.

Таряа гээлтэ хоролтогүйгөөр, 10 үдэрэй туршада хуряахын тулада Заиграйн аймагай колхозууд машинануудаа түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, бүхы хүсэеэ элсүүлхэ ёһотой.

Ф. Перелыгин.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

САХАРНА СВЁКЛЫН УРГАСА ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ ДЭЭШЭЛНЭ

Сахарна свеклын үндэр ургаса абаһанайнгаа түлөө Житомирска областиин Миропольско МТС-эй харьяата табан колхоз Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоһон байна. Эдэ ажахынуудай олон бригаданууд, звенонууд, түрүүшүүл ба МТС-эй механизаторнууд, хамта 200 хүн выставкэдэ хабаадалсаха болоһон байна. Сахарна свёклын ургаса эдэ колхозуудта жэл ерэхэ тудам ехэ болоно. 1947 ондо гектар бүриһөө 93 центнер свекло абтаһан байгаа һаа, 1954 ондо 25,5 центнер абтаһан байна. Гандуушагшье жэлдэ свёклын ургаса доошолоогүй, харин дээшэлээ.

Миропольско МТС-эй главна агроном Т. М. Орловский «Газартаряалан» гэжэ павильон соо оронoй бусад районуудһаа ерэһэн свёкло таригшадтай уулзаһан байна. Сахарна свёклын үндэр ургаса яагаад туйладаг тухайгаа нүхэр Орловский экскурсантнуудта хөөрэжэ үгөө. Мүнөө жэлдэ бүхы ажахынуудтамнай свёкло һайнаар ургажа байна. Мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 270 центнерһээ доошо бэшэ, зарим колхозуудта 350—360 центнер хүрэтэр свёкло малтан абахаар багсаанабди. Колхозуудта мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлгэ ба ажал зүбөөр эмхидхэлгэ үндэр ургаса абаха шухала арга нүхэсэл болоно. Звенонууд хадаа нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэ хэрэгтэй соонь бэлэдхэхын түлөө хамагай түрүүн оролдодог юм. Үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэлгэ эдэ колхозуудай эрхэ байдалда тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ хэхэ шухала агротехническэ арга мүн болоно. Хүдэлмэриие механизацилга, тракторна болон тарянажалай бригадануудай барисаа һайтайгаар хүдэлмэрилгэ ургасые таһалгаряагүй дээшэлүүлхэ ябадал хангана. Сахарна свёкло тариха ба малтажа абаха бүхы гол хүдэлмэри механизировалэгдэнхэй гэжэ тэрэ мэдээсээ.

Сахарна свёклын ургасын дээшэлхэ тудам колхозуудай доход эрид дээшэлнэ гэжэ нүхэр Орловский тэмдэглээ.

ЯБГАН ЯБЛОНИНУУД

Мичуринска садай нэгэ буланда үрэ үгэдэг ябган яблониинууд болон вишнинүүдэй участок бии юм. Выставкэдэ орогшод энэ участогые ехээр һонирхоно. Эдэ яблониинууд Сибирьтэ ургадаг.

Энэ яблониин мүшэр набшанууд газараа хушаад ургадаг ба үрэ жэмэс үгэдэг байна. Выставкэ д[illegible] үрэ жэмэстэ нимэ элдэб янзын [illegible]донууд харуулагдаһан байна. «Грушевка московская» гэжэ модон 1930 ондо Красноярска үрэ жэмэстэ модонуудай туршалгын станциһаа Москвада асарагдаһан байгаа. Мүнөө энэ модоной набша мүшэрынь 64 квадратна метр талмай эзэлнэ.

Сибириин суута садовод профессор А. Д. Кизюрин выставкые хараһан байна. Тэрэ хадаа ябган модонуудай сад тариха хэрэгтэ 50 жэл соо хүдэлмэрилһэн юм. Тэрэ хадаа СССР-эй Европейскэ хубиһаа 100 шахуу сортын яблони Сибириин эрхэ байдалда ургуулһан байна. Эдэ модонууд үбэлдөө саһанда хушагдаад байхадаа Сибириин хүйтые ядамаргүйгөөр тэсэдэг байха юм.

БАКТЕРИАЛЬНА ҮТЭГЖҮҮЛГЭ

Бактериальна үтэгжүүлгын хүдөө ажахыда ехэ удхашанартай байһаниие харуулһан стенд «Газартаряалан» гэжэ павильон соо бии юм. Тэрэниие экскурсантнууд ехээр һонирхоно. Ургамалнуудай газарай хүрьһэнһөө тэжээл абаха хэрэгтэ микроорганизмуудай тон шухала үүргэ дүүргэдэг байһые харуулһан туршалгануудай үрэ дүн эндэ бэшээтэй. Эдэ микроорганизмууд миил юрын нюдэнлэ харагдадаггүй юм. Гэбэшье нэгэ гектар талмайн хахалагдадаг үе соо ажабайдаг эдэ организмуудай ниитын хэмжээн 5—10 тонно болодог байна. Ургамалнуудай хооллодог азот болон фосфороор хүрьһэ баяжуулдаг микроорганизмууд илангаяа шухала юм.

Энэ тон туһатай бактеринүүдэй бөөгнэрэн суглараһан препарадууд үйлэдбэрилэн гаргагдадаг болоо. Хахад литр фосфоробактерии арбан гектар поли үтэгжүүлхын тулада хүсэд хүрэхэ байна. Тэрэниие хэрэглэхэдэ бэрхэтэй бэшэ юм. Энэ препарадые уһанда хайлуулаад, тэрээгээрээ үрэһөө норгодог юм.

Фосфоробактерии хадаа хабарай ба намарай шэниисын ургасые гектар бүриһөө дунда зэргээр 2 центнерээр, зарим ушарта 5 үлүүтэй центнерээр дээшэлүүлдэг гэжэ олон газарта хэгдэһэн туршалганууд харуулаа. Тэрэшэлэн кукурузын, хара тарянай, сахарна свёклын ба бусад культурануудай ургаса нилээд дээшэлдэг байна.

Мүнөө жэлэй намарай тарилгада хэрэглэхын тулада 6 миллион үлүүтэй гектарта хүрэхөөр фосфоробактерии СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын заводууд үйлэдбэрилэн гаргаха байна. (ТАСС).

«Останкино» гэжэ Москва шадарай совхозой һунэй фермын коллектив һү һаалгые нилээд ехээр дээшэлүүлээ. Июлиин тэн хүрэтэр тэдэнэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 5.004 килограмм һү һааһан байна. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал совхоздо һү һаалга хоёр дахин ехэ болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой эрхим һаалишан Н. М. Цурынкина. Энэ һаалишан өөртөө даалгагдаһан 12 үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 5.213 килограмм һү һаагаа.

ТАСС-эй фотохронико.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Ургаса хуряалга

ОРДЖОНИКИДЗЕ, августын 1. (ТАСС). Хойто Осетиин хада шадарай районуудта ой модон шэнги утанууд эшэтэй кукуруза ехэ талмай дээгүүр ургажа байна. Эшэ бүхэниинь 3—4 эдеэшэжэ байһан томо буурсагуудтай. Колхозууд ба совхозууд кукурузые хуряажа ба силосовалжа эхилээ. Хойто Осетидэ кукуруза таридаг болоһоор үнинэй юм. Гэбэшье, һая эдеэшэжэ байһан буурсагуудыень мүнөө анха түрүүнээ хуряажа байна.

Буурсагуудыень хуряалга гол түлэб гараар хэгдэнэ. Буурсагуудые хахалжа абаһанай һүүлээр эшэнүүдынь тусхай түхеэрэлгэтэй комбайнуудаар хадана.

Буурсагуудыень бутаруулга ба даралга механизировалэгдэнхэй.

ПЕТРОЗАВОДСК, августын 16. Хойто зүгтэ халуун үдэрнүүд болоно. Тиимэһээ тарян түргэнөөр эдеэшэнэ. Таряа түүбэрилэн хуряалга колхозуудта эхилээ. Заонежскэ районой хэдэ хэдэн хүдөө ажахын артельнүүдтэ механизаторнууд гектар бүриһөө 20—22 центнер намарай хара таряа сохижо абана.

Мүнөө жэлдэ ороо һото культурануудай бүхы талмайн хахад шахуунь комбайнууд болон бусад машинануудаар хуряагдаха байна.

ВЕЛИКИЕ ЛУКИ, августын 16. (ТАСС). Областиин колхозуудай полинууд дээрэ лён ехэ һайнаар ургаа. Мэргэжэлтэдэй болон практическа хүдэлмэрилэгшэдэй багсаажа тодорхойлһоной ёһоор гектар бүриһөө табан центнерһээ бага бэшэ үрэһэн, мүн лэ тэды шэнээн волокно абтаха байна. Хуряалга эхилээ. Лён зулгаадаг машинанууд, лён хуряадаг комбайнууд улам олоороо полинууд дээрэ гарана.

Өөһэдын гэр барилгада арбан хоёр миллион түхэриг һомологдоо

КУЙБЫШЕВ, августын 16. (ТАСС). Үрэ жэмэстэ модонуудаар бүрхээгдэһэн. гоёнууд поселогууд Куйбышев шадар улам олон болоно. Волгые зубшаад, Самара мүрэнэй саагуур, городой зүүн талын хубида һүүлэй үедэ хүнүүдэй өөһэдтөө бариһан байрын шэнэ гэрнүүд олон болоһон байна.

Областной центрын хүдэлмэришэд ба албахаагшад өөһэдтөө 500 гаран гэр энэ жэлдэ баряа.

Областиин бусад городуудта, хүдэлмэришэдэй поселогуудта өөһэдтөө гэр барилга мүн лэ эрхилэгдэнэ.

Өөһэдтөө гэр баригшадта 1955 ондо 12 миллион түхэригэй урьһаламжа гүрэнэй зүгһөө үгтөө. Гүрэнэй туһаламжаар ажалшад мүнөө жэлдэ 1270 байрын гэр бариха байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Промышленна предприятинуудые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Городской районой партийна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан болобо. «КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй дүнгүүд ба районой партийна организациин зорилгонууд тухай» КПСС-эй Улан-Үдын Горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Е. Л. Магуновой** элидхэл тус суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элидхэлшэ болон суглаанда үгэ хэлэһэн коммунистнууд Городской районой промышленна предприятинуудай хүдэлмэридэ бии байһан ехэхэн дутагдалнуудые элирүүлэв. Район дотор табадахи табанжэлэйнгээ түсэб дүүргэнхэй предприятинуудай олоншье, мүн валовой продукци гаргаха талаар районой промышленна предприятинууд 1955 оной, мүн 1955 оной 7 һарын түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байгаашье һаа, гүрэнэй түсэб дүүргэдэггүй предприятинууд бии байна. Механизированна шэлэй завод, № 1 хилээмэнэй завод, «Красный путь» артель гүрэнэй түсэбые дүүргэдэггүй. Мүн район дотор ажалладаг 11 предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гүрэнэй даалгабари дүүргэдэггүй байшоо.

Наука ба техникын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандаһан ушарнуудые суглаанда үгэ хэлэгшэд элирүүлбэ. «Механлит» заводой, кондитерска ба махорка фабрикануудай, мүн «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин партийна эхин организацинууд үйлэдбэридэ шэнэ техникые болон хүдэлмэриишэдэй уралан нарижуулгын ба ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлхын түлөө һулаар тэмсэнэ. Хүдэлмэриишэдэй болон инженерно-техническэ хүдэлмэриишэдэй дундаһаа уралан нарижуулха ба ухаалан зохёохо дурадхалнуудые оруулагшад үсөөрһөн байна. Олон предприятинуудай техническэ соведүүд хүдэлмэрилнэгүй.

Хүдэлмэриишэдэй техническэ мэргэжэлые дээшэлүүлгэдэ, залуу мэргэжэлтэдые хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ дэбжүүлгэдэ анхарал багаар табигдана. Партиин Городской райком гээгдэжэ ябаһан предприятинуудай хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр шудалжа, тэдэнние гээгдэлһээнь гаргахын тулада ёһотой туһаламжа үзүүлнэгүй, промышленна предприятинуудые үшөө халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ суглаанда үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

— Городской районой олзоборилгын артельнүүдтэ, мүн бэшэшье предприятинуудта хамһабарин ажал гараар хэгдэнэ. Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин бүхы хүдэлмэриишэдэй 30—35 процентнь амһарта зөөжэ, ехэ сагаа бараа. Амһарта зөөлгые механизировалха арга манда бии. Шэнэ техникэ, механизаци нэбтэрүүлхынь тулада гүрэн предприяти бүхэндэ 2 миллион түхэриг хүрэтэр мүнгэ зээлэер үгэнэ. Тээд городой олон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй тогтоолһоо энэ таатай гурамые ашаглангүй. Шэнэ юумые нэбтэрүүлхэеэ түбэгшөөжэ, бэлэень хаража хүүшаараа хүдэлмэрилжэ гэжэ Госбанкын Улан-Үдын городской отделение даагша нүхэр **Мясников** шүүмжэлбэ. Ажалай бүтээсын үргалта оёдолой, мебельнэ фабрикануудта, № 1 хилээмэнэй заводто ба бусад предприятинуудта хүдэлмэриишэдэй салинай үргалтаһаа гээгдэнэ. «Механлит», механизированна шэлэй ба судна зайһабарилгын заводуудта хэдэн зуугаад мянган түхэригэй запас түсэбһөө гадуур байгуулагдана. Эдэ бүхы дутагдалнуудтай саашада эбсэжэ болохогүй гэжэ тэрэ шухалашалан тэмдэглэбэ.

Загаһа болбосоруулдаг заводой директор нүхэр **Тунгусов**, ЦСУ-гэй инспектор **Филиппов** гэгшэд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгые тодорхойлгодо гаргагдаад алдуунуудые усадхаха, мүн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэриишэдэй урма хэшээлые дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууды нарнадаг сахиха тушаа тогтон хэлэбэд.

Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоол дотор хамһабарин ажалые үргэнөөр механизацилха тухай ехэ зүб заабари үгтөө гэжэ № 1 хилээмэнэй заводой директор нүхэр **Болотов** хэлээд, ехэ баратай механизмнууд тогтоохо гэхэдэмнай заводоймнай байра муудаһан байжа һаад ушаруулна. Тиимэһээ заводто капитальна байшан барихые хараалха шухала гэбэ.

«Красный путь» олзоборилгын артелиин түрүүлэгшэ нүхэр **Марголин** промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха дэлгэрэнгы программа зохёоһон КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ехэ баяртайгаар дэмжэнэ гэжэ мэдүүлбэ. Кровать хэхэ мэргэжэлтэй болоод, энэ шэнэ продукцияа үйлэдбэрилгэдэ түрүүшын амжалтануудые туйлажа эхилээбди. Июнь һарын түсэб 140 процент, июлиин түсэб 120 процент дүүргэгдээ. Ажалдамнай дутагдалнууд ехэ, механизаци багатайбди. Облпромсовет, мүн партиин райком манай хүдэлмэридэ багаар туһална. Партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ хабаадалсажа, манай артелиин гэшүүд жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые Городской районой партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад һайшаанабди гэжэ Бурят-Монгол оперо ба балетэй театрын директор нүхэр **Г. Ц. Бельгаев** хэлэбэ. Саашадань нүхэр Бельгаев творческо эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлээд, бурят-монгол хэлэ, литература шэнжэлхэ асуудалнуудаар, түрэлхи бурят хэлэн дээрэ элидхэл, лекци олоор уншадаг болохо тухай тогтожо хэлэбэ.

Творческо организацинуудай болон промышленна предприятинуудай партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр **Гаськова**, хизаар ороной шэнжэлхэ музейн директор нүхэр **Костырев** гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад советско-югославска хэлсээнүүдэй дүнгүүд тухай нүхэр Хрущевой хэлэн элидхэлээр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй абаһан тогтоолые нэгэн дуугаар һайшаагаа.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые партийна эдэбхитэдэй Городской районой суглаан һайшаагаад, тэрэнние бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалһан тогтоол баталан абаа.

Улан-Үдын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой булад шудхалгын цехын партийна эхин организаци вагонно депогой партийна эхин организациин жэшээгээр «За сталь» гэжэ үдэр бүриин ханын газетэ июлиин 25-һаа гаржа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехын хүдэлмэриишэд газетын шэнэ номерые ехэ һонирхон хаража байна. **А. Мантаевай**

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АЖАЛАЙ ВАХТА

Загаһа барилгын колхозуудай гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаба. Мүнөө «Байкал» гэжэ загаһа барилгын колхозой гэшүүд партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Тус колхозой гэшүүд загаһа барилгын июль һарын түсэбые 125 процент дүүргээ, 2310 центнер һайн шанартай омоли гүрэндөө тушаагаа. Иланһаяа коммунист Коновин ба тэрэнэй туһалагша БМАССР-эй Верховно Советэй депутат Кыштымов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригада һайн амжалтануудые туйлаа. Тус бригадын гэшүүд ганса июль һара соо 853 центнер һайн шанартай омоли барижа, кварталайнгаа түсэбые 365 процент дүүргээ. Мүнөө энэ бригадада колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагданхай.

Тэрэшэлэн Е. М. Поповой хүтэлбэрилдэг загаһа барилгын бригадынхид мүн лэ мүрысөөндэ һайн амжалтануудые туйлаа. Тус бригадынхид загаһа барилгын гурба һарын түсэбые июль соо 272 процент дүүргэһэн байна.

«Сталинский путь», Кабанск.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫЕ ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР ДҮҮРГЭХЭ

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд үбһэ хуряалгые түргэнөөр ба һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилнэ. Үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан бригада, звенонууд сооһоо нүхэр Леонтьевой хүтэлбэрилдэг звеногойхид түрүү зэргэдэ ябана. Тус звеногой гэшүүд үдэр бүри нормоёо үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Гар хажуурша А. Н. Малыгин үбһэ хуряалгын эхилһэнһээ хойшо үдэр бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Тус колхозой гэшүүд малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнхай.

«Баргузинская правда» газетэ.

ХОНИДЫЕ ИСКУССТВЕННААР ҮРЭЖҮҮЛНЭ

Племенной хусанууд шанарайнгаа, мүн ашаг үгэлгынгөө талаар нютагай үүлтэрэй хонидһоо хэды дахин һайн байһаниинь мэдээжэ. Иимэ хусануудые зүбөөр ашаглалга хадаа хонидһоо удаадахи үе бүхэндэ үлэмжэ һайн ашагтай түлнүүдые абаха арга боломжо олгоно. Мүнөө «Улаан Аха» колхоздо үүлтэр һайнтай хусануудай тоогой зэргээр 500 толгой хонид искусственнаар ороондо оруулагдахаар хараалагдаһан байгаа. Тиин Мунгаргадахи хониной зунай отарын дэргэдэ искусственнаар үрэжүүлгын пункт түхеэрэгдэһэн юм.

Колхозой ветфельдшер нүхэр Дыржинов энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр эхилжэ, богонихон болзор соо 330-аад хони искусств… ороондо оруулаа.

«Красные Саяны»

АНГАРОВАЙ ҮҮСХЭЛ…

Кыренэй МТС-эй тракторист… косилкын машинист Цырен… Ангаровай үүсхэлээр социа… ческэ мүрысөөнлэ хабаад… Кировэй нэрэмжэтэ колхоз… рин сенокосилкын машинист… Нима Ламаев хүдэлмэридөө… амжалтануудые туйлана. Т… бүри 4 гектар сабшаха даал… тай аад, 5 гектар үбһэ сабш…

Тэрэшэлэн Василий Ж… Надежда Доржиева болон… үдэрэйнгөө даалгабарине ү… һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

«Закаменай үнэн»

ҺУРАГШАД ТУҺАЛН…

Мухаршэбэрэй дунда һург… һурагшад дүтэ шадарайнгаа… мунизм» колхоздо үдэр бүр… на. Үбһэ сабшаха, тармаха… лаха хүдэлмэридэ үдэр бүри… ран һурагшад хабаадалсана… рые хүдэлмэриин дүй дүр… багша Б. Б. Тармаев хүтэлб…

«Вперед», Мухарш…

14 ҮДЭР СОО 106 ГЕКТ…

Үбһэ хуряалга амжалта… үнгэргэхын түлөө аймаг дот… рысөө үүсхэгшэ Маленк… рэмжэтэ колхозой мори… сен… кын машинист Б. Мун… дэлмэриин 14 үдэр соо 106 … сабшаба. Тэрэ үдэр бүри 7,5 … үбһэ сабшадаг байна.

«Зэдын колхозник» га…

Хүдэлмэридөө харюусалгагүйгөөр хандана

Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн территориальна партийна эхин организациин секретаряар нүхэр И. Сластин хүдэлмэрилдэг юм. Энэ парторганизацида ехэнхидээ культурно-гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай болон нютагай бусад эмхи зургаануудай коммунистнууд оролсодог байна.

Хэнэйшье мэдэһээр, тус парторганизациин урда угаа шухала, харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Түбхын түрүүндэ ажалшадай дунда ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой байгаа.

Теэд, тус парторганизаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Сластин партийно-политическэ хүдэлмэриие һулаар эмхидхэнэ. Партийна суглаанууд дээрэ партиин айкомой дурадхаһан асуудалнуудые хэлсээд лэ, харин парторганизациингаа урдахи шухала зорилгонуудые зүбшэдэггүй. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, парторганизаци ямаршье түсэбгүйгөөр хүдэлмэрээ эмхидхэнэ.

Гадна, партийна суглаануудые бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэнэ. Тэрээнһээ боложо, коммунистнуудай олонхинь асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ хайша хэрэгээр хандана. Тус суглаанууд дээрэ шүүмжэлэл хэхэ, өөрыгөө шүүмжэлхэ гэхэ мэтын шухала асуудалнууд шангаар табигданагүй. Партийна суглаанай тогтоолнууд олон ушарта дүүргэгдэнэгүй, миил саарһан дээрэ үлэшэнэ.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сластин коммунистнуудайнгаа эдэбхиие дээшэлүүлхын тула үүсхэл гарганагүй, коммунист бүхэндэ партийна даалгабари үгэжэ, тэдэнэй политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхын түлөө анхарал табинагүй.

Энэ парторганизацида парти, правительствын политикые арад зондо тайлбарилан ойлгуулжа шадаха коммунистнууд олон. Тиигэбэшье, тэрэ ехэ хүсэн хэрэглэгдэнэгүй. Парторганизациин олонхи агитаторнууд ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулнагүй.

Эдэ дутагдалнуудаа партийна эхин организаци ойрын сагта усадхаха зэргэтэй.

Ф. Медведев.

ЖАРГАЛАНТЫН НУГАДА

Үбһэ ногоогоор баян Жаргалантын нугада Торийн аймагай «Улаан Тори» колхозой малажалай фермэнүүд оршодог. Мүнөө адууһа мал бэлшээжэ таргалуулха хүдэлмэри эндэ эмхитэйгээр ябуулагдана. Жэшээнь, Цеглотой гэжэ нютагта баригдаһан фермэ (даагшань нүхэр Г. Жалсанов) колхозой правлениин дамжуулгын Улаан туг абанхай. Мал адуулга ба үнеэдые 3 дахин һаалга эндэ ехэ шадамараар, зүбөөр эмхидхэгдэнэ.

Колхозой зоотехник Г. **Батуев**, ветфельдшер **Улахинов** фермэнүүдээр ходо ябадаг. Иланһаяа нүхэр Батуев адуу малые бэлшээридэ байлгаха, зүбөөр эдеэлүүлхэ, шэнэ, түрүү арганууд ба малажалай түрүүшүүл тухай малшадтай хөөрэлдэдэг.

Мүн Жаргалантын нугын, **Зүүн Торийн ба Сарастын фермэнүүдтэ** малшад культурна, зохистой байдалтай болгогдонхой.

Фермэнүүдтэ агитаторнууд **ходо** ябажа, «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольская правда» ба **аймагай газетын шэнэхэн номернуудые** малшадта уншадаг. **Ажалай түрүүшүүлэй** дүй дүршэл, шэнэ һонинууд тухай статьянууд зүбшэн х… дэг байна.

Жаргалантын, Зүүн Торий… растайн малшад үргэн хэрэгл… бараагаар хангагдана. Энэ … раае табадахи ОТФ-е … Б. Цынданов малшадта ор… тойгоор тараадаг.

Мүнөө фермэнүүдтэ һү һ… дээшэлүүлхын түлөө мүрысөө… нөөр дэлгэрээ. Мүн МТФ б… гэй хүдэлмэрилэгшэд ниитын… тэжээл бэлэдхэлсэжэ байна.

А. Сем…
С. Таб…

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө

Я. СОКОЛОВ, Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ

☆ ☆

«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тухай» партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэлдээ манай колхозой гэшүүд горьтойхон амжалта туйлаба. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ арбан һарын туршада манай колхоз үнеэн бүриһөө 1295 литр һү һаажа, эдлүүриин 100 гектар бүридэ 64 центнерһээ дээшэ һү абаа. Ажахын жэлэй эсэс болотор колхоз үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һаахаар багсаана.

Ажахын жэлэй 9 һарын туршада үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө колхозуудай хоорондын мүрысөөндэ эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаһанаймнай түлөө манай колхоздо республикын Министрнүүдэй Соведэй болон партиин обкомой дамжуулгын Улаан туг хоёрдохёо үгтэһэн байна. Артелиимнай олохон малшад үнэтэ шангуудаар болон Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

Ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һааха гэжэ манай колхознигууд холын хараанай түсэб табихадаа баталһан байна. Ингэжэ партиин ЦК-гэй Пленумэй хараалһан хэмжээе 1956 ондо дүүргэхэ, үшөө үлүүлэншье дүүргэжэ шадаха байнабди. Энэ хараа бодомжоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула колхозой правлени, партийна эхин организаци тэжээл бэлэдхэлгэдэ тусгаар анхаралаа хандуулна.

Үбһэ, шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээл ехээр бэлэдхэхээр хараалнабди. Жэшээлхэдэ, үнеэн бүриин 70 центнер силос дарагдаха байна. Мүн 14 мянган центнер үбһэ хуряажа, үнеэн бүридэ 26 центнер үбһэн хүртэхэ ёһотой. Үбэлжэлгын үедэ үнеэдые концентрадаар хооллуулхын тула үнеэн бүриин 4—5 центнер концентрированнэ тэжээл бэлдэгдэхэ гэжэ хараалһан байгаабди. Энэ хэмжээ-ябуулгануудаа хайшан гэжэ бэелүүлжэ байһан тухайгаа хэлэхэ һанаатайб.

Зунай үедэ элдэб хүдэлмэринүүдэй хажуугаар модоор, цементээр ханалагдаһан силоснэ 7 барилгануудые түхеэрээбди. Тэрэ амһартануудта бүхыдөө 1500 тонно силос дарагдаха. Концентрированнэ, шэмэтэ тэжээл абахын тула 120 гектарта кукуруза таригдаа. Гектар бүридэ адагынь 200 центнер ургаса ургуулхын тула манай таряанажалай бригадынхид кукурузын тарилгын хойноһоо харууһалга зүбөөр эмхидхэһэн байна.

Ажаллаһан, оролдоһоноймнай ашаар кукуруза һайнаар ургажа байна. Энэ жэлдэ кукурузын тарилгада хэзээнэйхиһээшье ехэ үтэгжүүлгэ хэһэн, нэмэлтэ тэжээл оруулһан байнабди. Органо-минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдээ. 300 центнер гранулированна үтэгжүүлгэ, 500 центнер суперфосфат тарилгада нэмэлтэ тэжээл болгон оруулагдаа. Минеральна үтэгжүүлгэһээ гадна нютагай үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэгдэһэн байна.

Кукурузын болон шэниисын тарилга үтэгжүүлгэдэ мүнөө жэл органо-минеральна холисонуудые түрүүшынхеэ хэрэглээбди. Энээнэй үрэ дүн ехэл һайн байгаа.

Тон үнэтэй культура болохо кукуруза ургуулгада колхозой правлениин зүгһөө мүнөө жэл ехэхэн анхарал хандуулагдаа. Кукуруза ургуулха хоёр звено эмхидхэгдээ һэн. Нина Валихматова Алексей Белоусов хоёр звеньеводуудаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ звеногойхидой хүсөөр кукурузын тарилгада шубуунай аргал, аммиачна селитрэ, органо-минеральна холисо нэмэлтэ тэжээл болгон оруулагдаа. Мүн звеногойхид Итанцын МТС-эй механизаторнуудтай хамта кукурузаяа квадратно-гнездовой аргаар тариһан байна. Гадна, кукурузын тарилгын хойноһоо харууһалга тусгаар табигдаһан түсэбэй ёһоор хэгдэнэ. Нүхэд Масливченкын ба Комогоровой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнуудай кукурузын полине хоёр дахин борнойлһоной һүүлээр звеногойхид тэндээ хүндэлөөшэнь элдүүрилгэ хэһэн байна. Удаань механизаторнууд утаашань культивацилаа һэн.

Июлиин эхин багта аммиачна селитрэ нэмэлтэ үтэгжүүлгэ болгон кукурузын полидо оруулаад, хэнзэ ургамалнуудыень ходолжо хаяһан байна.

Энэ бүхы хэгдэһэн оролдосотой хүдэлмэриин үрэ дүн мүнөө харагдаба. Кукурузын полинуудта метр утатай кукуруза ургажа, колхознигуудые баярлуулна. Звеногойхид мүн лэ баяртайнууд: «Абаһан уялгаяа бэелүүлээбди, ниитынгээ малые силосээр хүсэд хангахабди» гэжэ тэдэнэр хэлсэнэ.

Үбһэ хуряалга колхоздомнай тэрэшэлэн һайнаар ябуулагдана. Июлиин 10-най мэдээгээр сабшалгын түсэб дүүргэгдээ, 14 мянган центнер үбһэ һүрилхэ түсэбтэй аад, 10 мянга гараниинь һүрилэгдөө. Таряа хуряалгын үргэлжэ эхилтэр үбһэ хуряажа дүүргэхын тула манай колхозойхид оролдоно.

Үбһэ хуряалгые хайшан гэжэ эмхидхэһэн тухайгаа хэлэхэ хэрэгтэй. Үбһэндэ орохын урда бригадануудта суглаанууд үнгэргэгдэжэ, үбһэ хуряалгада бэлэдхэл тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Коммунистнууд болон бүхы колхознигууд энэ суглаанда хабаадалсажа, үбһэ хуряалгые таряанай эдеэшэтэр дүүргэхээр шиидэһэн байгаа. Үбһэндэ ороһоор түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ бригадануудай, звенонуудай, фермэнүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Колхозоймнай парторганизациин секретарь Василий Иванович Белоусовай үүсхэл угаа һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, нүхэр Белоусов 13 хүнтэй звено даажа абаад, һөөг бургааһанай оёорой хүшэр хүндэ ногоотой участогуудые сабшаха уялга абаа һэн. Уялгануудаа тус звено нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Звеногой гар хажууршад үдэр бүри 0,30 гектар нормын орондо 0,40—0,50 гектар сабшана.

Колхозой сабшалангуудта 140 үбһэшэд, 11 морин косилка үбһэ сабшажа, 11 морин тармуур хуряана.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ коммунистнууд түрүү зэргэдэ хододоо ябана. Колхозой правлени болон партийна организаци үбһэшэдэй социалистическэ мүрысөөнэй эршые улам шангадхахын түлөө саг үргэлжэ оролдодог. Колхозой правлени, партийна организаци бригадануудай, звенонуудай абаһан социалистическэ уялгын дүүргэлтые хододоо шалгажа байдаг. Шалгалтын дүн бригадын гэшүүдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дуднануудые усадхаха хэмжээнүүд абтадаг юм. Энээнэй ашаар гээгдэжэ ябаһан бригада гү, али звено дутуу дуднануудаа усадхажа, хүдэлмэреэ һайжаруулдаг юм. Энэнь тон һайшаалтай. Таряанажалай бригаданууд үбһэ хуряалгада жэгдэ һайнаар хүдэлнэ. Иланһаяа Андрей Устинович Батышевай хүтэлбэрилдэг 4-дэхи таряанажалай бригада һүүлэй үдэрнүүдтэ шэнэ амжалта туйлана. Энэ бригада 3 мянга гаран центнер үбһэ һүрилөө. Эндэхи гар хажууршад даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Морин косилкашад Иван Баташев ба Гавриил Петров тус тустаа 100 гаран гектар газар сабшаа, үдэрэйнгөө даалгабарие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Гар хажууршад Александр Тунгусов, Елена Брезгина, Яков Баташев болон бусад ажалай амжалта туйлана. Гектар бүриһөө шадаал һаа ехэ үбһэ абахын түлөө бригаданууд, фермэнүүд, звенонууд тэмсэдэг.

Мүнөө зун сабшалангай ногоон үдхэншье, үндэршье. Иланһаяа манай луговод Иван Ефимович Баташевай харууһалдаг 250 гектар сабшалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер, зарим участогуудһаа 30—40 центнер үбһэн абтана. Нүхэр Баташев даалгагдаһан бүхы сабшалангаа модо шулуунһаань сэбэрлэжэ, Большая ба Малая гэжэ горхонуудай уһаар уһалһан дээрэһээ иимэ үрэ дүн туйлаа.

Үбһэ хуряалгада таряанажалай бригадынхидһаа гадна мүн малшад хабаадалсана. Колхозой товарна фермынхид (даагша И. Белоусов) эртын силос д… да хүдэлнэ. Һаалишад 200 … витамин ехэтэй үбһэ бэлэдхэ… лаа шэмэтэ тэжээлээр хүсэд… хын тула фермынхид горохын… силос дарана. Энэ культурын… тар тарилгатайбди. Тэрэнэй… тар бүриһөө 300—350 центнер… са хуряанабди. Горохые га… силос болгон дарахада угаа… байдаг юм. Тиимэһээ горохы… рын ногоо холижо дарал… Шэмэ ехэтэй тиимэ силос 3… шахуу центнер дараха ёһо…

Артелиин гэшүүд мүнөө ха… ба гаран мянгаад центнер… хуряагаад байна. Таряа хур… үргэлжэ эхилтэр энэ хүдэлмэ… дүүргэжэ, 14000 центнер үбһэ… лохомнай лабтай.

Малдаа концентрированнэ т… бэлэдхэхэ талаар хараалһан… жээ-ябуулгануудаа артель д… шадаха байна. Юуб гэхэдэ, … 590 га тарилгын гектар бүри… 10 центнер ургаса харяахаар… саалагдана. Хара таряанай … овесой ургасаһаа ехэ, гект… риһөө 15—16 центнер хурям… Иланһаяа шэниисын ургаса … 500 гектар талмайн га бүриһ… да зэргээр 25 центнер, зарим… тогуудһаа 30—35 центнер … байнабди.

Ажахын бүхы һалбарин… мүнөө жэлдэ ороһон олзо … хэмжээн 400 мянган түхэригһ… болоо.

Ингэжэ КПСС-эй ЦК-гэй … Пленумэй тогтоолнуудаар з… һон манай колхознигууд ни… ажахые саашадань улам хүг… түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ…

КОРЕЙН СҮЛӨӨЛЭГДЭҺӨӨР АРБАН ЖЭЛЭЙ ОЙ

...йн сүлөөлэгдэһөөр арбадахи жэлэй ойдо зорюулагдажа 1955 оной августын 14-дэ Пхеньянда болоһон баярай суглаан дээрэ

КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй ...үүлэгшэ КИМ ИР СЕНЭЙ хэһэн элидхэл

...нүхэдүүд! Мүнөөдэр би... ...гайхамшагта һайндэрые — сү... ...удэрһөө хойшо авгус... ...гүйсэхэеэ байгаа арбан ...ойе тэмдэглэжэ байнабди. ...хойто тээхи үедэ арадай ...һэргээн бодхоохо ба бай... ...талаар айхабтар ехэ, зохёон ...ажалай тэмсэл хэжэ ..., эхэ ороноо амгалан ар... ...гадүүлхын ба бэеэ даанхай ...түлөө тэмсэжэ байхадаа би... ...һайндэрые тэмдэглэжэ .... Мүнөөдэр национальна ...өө — сүлөөлэгдэһэнһөө хойшо ...жэлэйнгээ ойе угтажа ...зуураа, бидэниие сүлөөлһэн ...хани нүхэртөө — агууехэ ...арадта, КПСС-тэ, Советскэ ...тельствода, Советскэ Армида ...корейскэ арадай, Корейн ...партиин Центральна Коми... ...республикын правительствын ...агууехэ баясхалан хүргэ...

...Ир Сен хитад арадта, Хита... ...коммунистическэ партида, КНР-...авительствода, хитад арадай ...ратанай частьнуудта баясха... ...хүргэбэ.

...корейскэ арадые һайндэрөөр ...дүүлан амаршалаад, Ким ...хадаа сүлөөлэгдэһэнһөө хой... ...гарһэн 10 жэлэй туршада оро... ...ябажа гараһан зам тухай ...хоигоор хэлэбэ.

...хуби болгогдожо Корейн ху... ...ханай, оронойнгоо урдахи ба ...хубинуудта тад ондоо эрхэ ...тогтоогдоһоной шалтагаа... ...тухай хэлээд, Ким Ир Сен ...хэлэбэ: манай парти хадаа ...ороноо нэгэдүүлхэ үндэһэ һуури ...революционно-демократиче... ...База Хойто Корейдэ байгуулаа, ...тэрэниие политическэ, эко... ...ческа ба сэрэгэй талаар бэхи... ...зорилгонуудые тодорхойлон ...эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ ...бүхы патриотическа хүсэнүү... ...эмхидхэн хабаадуулаа. Арадай ...Корейн Ажалай партиин хү... ...дэр аграрна реформо хэжэ, ...ашаар газарые таряашадай ...үгөө, японско империалист... ...проязпонско этэгээдүүдэй ба ...урбагшадай мэдэлдэ байһан ...промышленна предприятинуу... ...банкнуудые ба транспортын хэ... ...нүүдые хуряажа абаад, бүгэ... ...зөөри болгоо. Нииты ...байдалай ба культурын талаар ...шэн шухала шэнэдхэлгэ хэг... ...байна. Эдэ бүгэдэ хадаа оро... ...хойтохи хубида үйлэдбэ... ...харилсаануудые, политическэ ...культурна байдалые хубилгаһан, ...ажахые эгээл түргэнөөр дэб... ...ба шэнэ байгуулалтые бэхи... ...үргэн зам нээһэн байна. ...ндо Корейскэ Арадай-Демок... ...ческа Республикые байгуулга ...манай ороной түүхэдэхи ехэ... ...үйлэ мүн. КНДР-эй байгуу... ...хатай хамта Советскэ Арми ...манай хойто хубиһаа гаргаг... ...байна. Манай республика Со... ...Союзтай, мүн бусад демокра... ...оронуудтай дипломатическа ...саа тогтоогоо, эб найрамдалай, ...ратиин ба социализмын лаге... ...дүүрэн эрхэтэй гэшүүн болоо.

...рейскэ арад ба тэрэнэй алдарта ...тэ хүсэнүүд Корейн Ажалай ...тиин ба республикын правитель... ...хүтэлбэри доро ябажа, Эсэгэ ...хамгаалалгын гурбан жэлэй ...лгын дайнай шэрүүн хатуу ...лтануудые нэрэтэй түрэтэй... ...абажа гараа гэжэ Ким Ир Сен ...хэлэбэ. Эбтээ орохо тухай ...батлалга хадаа манай ара... ...патриотизмын ба баатаршал... ...ашаар, арадай-демократическа ...уулалтын бата ехэ хүсэтэй бай... ...ашаар, Корейн Ажалай пар... ...эмхидхэхы ба хүтэлбэрилхы ...ашаар манай арадай түйла... ...агууехэ илалта мүн гэжэ Ким ...тэмдэглээ. Энэ хадаа тэрэ... ...эб найрамдалай, демократиин ...социализмын бүхы лагериин ...мүн. Тус илалта пролетар... ...интернационализмын туг доро ...һэн арадуудай агууехэ хүсые ...лаа.

...рейдэ эбтээ орохо тухай хэлсээ ...тэй хамта, дайнай үедэ һан... ...даһан арадай ажахые түргэ... ...һэргээн бодхоохо, хүн зоной ...альна ба культурна байда... ...дэбжүүлжэ, саашадань һай... ...лха шухала ба хойшолуулаг... ...гүй зорилго манай арадай урда ...һан байна. Манай Эхэ ороной ...лые ба бэеэ даанхай байдалые ...ха, промышленностиин коло... ...ёһоор нэгэн талаараа хүг... ...ябадалые болюулжа, сааша... ...ороноо социалистическэ ёһоор ...дүүлан индустриализацил... ...хэрэгтэй условинуудые бии бол... ...экономическа үндэһэ һуури ...хын тула арадай ажахын да...хин хүрэхэ гэжэ арадай ажахые дайнай һүүлээр һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб хараална.

Арадай ажахын 1954 оной түсэб, 1955 оной нэгэдэхи хахадай түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Эбтээ ороһоной һүүлээр үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада промышленна томо ба дунда зэргын 290 предприятинууд шэнээр баригдаһан, гүйсэд гү, али зарим хубяараа һэргээн бодхоогдоһон гү, али үргэдхэгдэһэн байна. 1955 оной нэгэдэхи хахадта гүрэнэй ба кооперативна промышленностиин валовой продукци 1953 оной нэгэдэхи хахадтай сасуулбал 2,5 дахин ехэ болоо. Ким Ир Сен хүдөө ажахын туйлалтанууд тухай, хахалагдадаг газарай талмайн үргэдхэгдэһэн, ехэ олон уһалалгын системэнүүдэй, уһан сөөрэмүүдэй, уһа хаажа нюруунь дээшэнь үргэхэ станцинуудай ба хаалтануудай баригдаһан тухай хэлэбэ.

Дайнай хойто тээхи үедэ хүдөө ажахын саашадаа хүгжэһэнэй нэгэ тэмдэг гэхэдэ, хүдөө ажахын кооперативуудые үргэнөөр эмхидхэһэн ушар болоно гэжэ Ким Ир Сен тэмдэглээ. Таряашад һайндураараа 10 мянга гаран хүдөө ажахын кооперативуудые байгуулаа. Бүхы таряашадай бүлэнүүдэй 44 шахуу процентнь тэдээндэ ороод байна. Машинно-прокатна станцинуудай тоо 1953 онойхитой сасуулбал 2,6 дахин, тракторнуудай тоо — 1,7 дахин олон болоо. Таряашадта хүлһөөр мори үгэдэг станцинууд хаа хаанагүй байгуулагдаа.

Удаань Ким Ир Сен болбол түмэр замай транспортые хүгжөөхэ, байрын гэрнүүдые, больницануудые, һургуулинуудые бариха, ажалшадай материальна байдалые һайжаруулха талаар туйлагдаһан амжалтанууд тухай хөөрэжэ үгөө.

Ерэхэ жэлдэ дүүрэхэеэ байгаа гурбан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө оролдохотоёо хамта, манай партиин ЦК болбол 1957 онһоо эхилжэ бэелүүлэгдэхэ ёһотой арадай ажахые хүгжөөлгын табанжэлэй түсэбэй гол шэглэл тухай асуудалые мүнөө зүбшэн хэлсэжэ байна гэжэ Ким Ир Сен мэдээсэбэ. Арадай ажахын эллэб һалбаринуудта техническэ шэнэ условинуудые байгуулжа, манай оронииe социалистическэ ёһоор индустриализацилхын тула хэрэгтэй үндэһэ һуури байгуулха; промышленна ба хүдөө ажахын продукци ехээр үйлэдбэрилдэг болохо, арадай хэрэглэлэй товарнуудые үйлэдбэрилгэдэ, арад зоной ажабайдалые һайжаруулгада урданайхидаал адляар ехэ анхарал хандуулха гэжэ арадай ажахын табанжэлэй түсэб соо хараалагдаба.

Саашадаа элидхэлшэ болбол арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ талаар корейскэ арадай урда тохёолдоод байһан бэрхэшээлнүүд болон хүдэлмэриин дутагдалнууд тухай хэлэһэн байна. Манай эхэ оронииe улам хүсэтэй, баян ба гоё һайхан, манай арадые баян байдалтай болгохын тула үшөө ехэ юумэ хэхэ болонобди гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Орон дотороо бии байһан баялигуудые элирүүлэн олохо ба ашаглаха шухала. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай үндэһэ һуури болохо хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ саашадаашье анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Тиигэжэ манай оронииe социалистическэ ёһоор удаа удаалуулан индустриализацилха байнабди. Орон доторхи экономическа условинуудтай зохилдуулан, ахадүү оронуудай экономикотой нягта холбоо барисаагаа хараадаа абажа, индустриализацилгые бэелүүлхэ хэрэгтэй. Тиихэтээ хамта хүнгэн промышленностиие хүгжөөхэ, арад зондо эгээл түрүүн хэрэгтэй эд бараа гаргалгые саг үргэлжэ ехэ болгохо шухала.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Үнгэрһэн жэлдэ республикын зарим районуудта уһанай үер ба эртэ хүйтэн болоһон дээрэһээ эдеэ хоолой талаар бэрхэшээлнүүд тохёолдоһон байгаа. Саашадаа эдеэ хоолой талаар бэрхэшээлнүүдые усадхаха хэмжээнүүдые абаха шухала. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, правительство болбол энэ жэлэй хоёрдохи хахадта хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ үгэхэ гэжэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа гадуур нэгэ миллиардһаа дээшэ вон мүнгэ гаргашалха гэжэ шиидхээ, тэрэшэлэн ирригационно системэнүүдэй барилгые материалнуудаар түрүүшын ээлжээндэ хангаха гэжэ шиидхээ. Ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахыда үшөөл ехэ зөөри үгэхэ гэжэ хараалагдана.

Уһалалгын системэнүүдые бариха, ирригационно хүдэлмэри хэхэ, элдүүрилэгдэдэг газарые үргэдхэхэ, хүдөө ажахын машинануудые олоор бүтээн гаргадаг болохо ба бусад хэмжээнүүд арадай ажахые хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб соо хараалагдаха байна. Хүдөө ажахын кооперациие партийна ба гүрэнэй талаар хүтэлбэрилгые бэхижүүлхэ, кооперацинуудай ганса тоогойнгоо талаар бэшэ, мүн шанарайнгаа талаар ургаха ябадал туйлахын зорилгоор мүнөө бии байһан кооперативуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ гээшэ хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэ шухала удхашанартай байна.

Ким Ир Сен хадаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанарые һайжаруулха, алмалта арьбалалтын нарин журам тогтоохо, барилгын өөрынь үные химдаруулха, гүрэнэй ба ниитын зөөриие сахиха талаар табигдаһан зорилгонуудые заажа үгэбэ.

Эхэ оронойнмнай хубаагдаһан ба нацымнай хахаргагдаһан ушар хадаа оронойнмнай юрэнхы хүгжэлтэдэ тохёолдоһон тэсэшэгүй һаад түбэг болоно, бүхы корейскэ арадта тохёолдоһон ехэ хохидол мүн болоно гэжэ Ким Ир Сен тэмдэглээ. Тиимэһээ Эхэ ороноо амгалан аргаар нэгэдүүлхэ гээшэ манай бүхы арадай эгээл ехэ зорилго болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ. Мүнөө манай бүхы хүсэл энэ нангин хэрэгтэ зорюулагдаха ёһотой.

Корейе амгалан аргаар нэгэдүүлхын тула үнгэрһэн 10 жэлэй туршада хэгдэһэн тэмсэлэй түүхэ тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хэлэжэ үгөө. Корейе нэгэдүүлхэ тухай асуудал кореецүүдэй өөһэдынь хүсэл зоригтой зохилдуулан шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ Ким Ир Сен зааба. Энээнэй тула хариин сэрэгүүдые Корейһээ гаргаха, корейскэ асуудалые гадаадын хамаархалгагүйгөөр, Хойто ба Урда Корейн хүн зоной түлөөлэгшэдэй хамтын уулзалга дээрэ зүбшэн хэлсэхэ, Урда ба Хойто Корейн хүн зоной сүлөөтэ һунгалта хэһэнэй үндэһөөр центральна демократическа нэгэ правительство байгуулха, арадай һунгаһан түлөөлэгшэдэй зоригоор правительствын удха шэнжые тодорхойлхо хэрэгтэй. Энэ хадаа корейскэ асуудалые амгалан аргаар шиидхэхэ гэһэн нэгэн һаналта хүсэлэн ба эгээл зүб зам мүн.

Хэлсээ хэжэ ба бэе бэеэ ойлголсожо, эхэ ороноо нэгэдүүлгэдэ туһа хэхын тула хойтохи ба урдахи хубинуудай хоорондо сүлөөтэ худалдаа наймаа эмхидхэхэ, хоёр талын экономическа ба культурна холбоо байгуулха, бэе бэеэ ойлголсохо эрхэ байдал ба услови байгуулха хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ саашань хэлэбэ. Эдэ бүгэдэ хадаа корейскэ арадай өөрынь хэрэг мүн.

Эхэ ороноо амгалан аргаар нэгэдүүлхын тула Корейдэ бата бэхи эб найрамдал хангаха хэрэгтэй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Корейскэ асуудалые шиидхэхэ хүсэлэнтэй гүрэнүүд Корейдэ дахин дайн болгуулхагүйн тула гү, али Корейдэ эб найрамдал сахиха хэрэгтэ аюул ушаруулжа болохо ондоошье ябуулганuудые уридшалан зайсуулхын тула уялгануудые абаха зэргэтэй. Корейскэ асуудалые амгалан аргаар шиидхэхын тула хамаата гүрэнүүдэй правительствонууд Азиин ба Дальна Востогой оронуудай үргэнөөр хабаадаха зүблөө зарлажа, Корейе амгалан аргаар нэгэдүүлхэ хэмжээнүүдые хараалбал, тиихэдэ Корея руу өөһэдынгөө сэрэгүүдые эльгээһэн оронууд өөһэдынгөө сэрэгүүдые эндэһээ гаргаха талаар хэмжээ абабал һайн байгаа.

Нүгөө талынгаа урдаһаа ямаршье зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэнгүйгөөр, имагтал амгалан аргаар Корейе нэгэдүүлгын бүхы асуудалнуудые шиидхэхэ уялга абанабди гэжэ корейскэ арадта ба бүхы дэлхэйн арадуудта Урда ба Хойто Корейн засагууд мэдүүлэг лэ гэжэ дурадханабди гээд Ким Ир Сен хэлэбэ. Энэ болбол хойто ба урда хубинуудай хоорондоо бэе бэедээ этигэдэггүй түгшүүрилтэ мүнөөнэй байдалые зайсуулха, Урда ба Хойто Корейн сэрэгүүдые эгээл үсөөн болоторынь хороохо, тиигэжэ сэрэгэй гаргашануудые бага болгожо, ашаггүй хэрэгтэ гаргагдадаг мүнгэн зөөриие амгалан байгуулалтада зорюулха арга олгохо байна. Урда ба Хойто Корейн хоорондоо хоёр талаһаа бэе бэедээ дүтэ болохо ба хэлсээ хэхэ эрилтэ табижа байһан бүхы корейскэ арадай һанал эрмэлзэлгые хараадаа абажа, бидэнэр Корейе нэгэдүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула Урда ба Хойто Корейн правительствонуудай түлөөлэгшэдэй зүблөө зарлахын тула оролдолго гаргаха гэһэн эрилтэ тэрэшэлэн хэхэ байнабди.

Манай бүхы арад хадаа хүн зоной бүхы бүлэгүүдые хабаадуулдаг Эсэгэ ороной нэгэдэмэл демократическа фронтые үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ ёһотой гэжэ Ким Ир Сен хэлэбэ. Нацын нэгэдэхые ба оронойнгоо нэгэдэхые үнэн зүрхэнһөө хүсэдэг хүнүүдтэй, тэдэнэй ямаршье политическэ үзэл бодолтой, шажан мүргэлтэй ба зөөри шадалтай байбашье һаань хамаагүй, баяртайгаар хэлсээ хэхэ ба уулзаха байнабди. Энээнэй урда тээ эдэнэй гүрэнэйнгөө ба арадайнгаа үмэнэ бага бэшэ гэмтэ ябадал хэһэн байбашье, зүгөөр урда хэһэн гэмээ ойлгожо, эхэ оронойнгоо ба нацынгаа аша туһада ороноо амгалан аргаар нэгэдүүлхэ ба бэеэ даанхай болгохо ябадал туйлаха хэрэгтэ туһа нэмэри хээ һаань, бидэнэр иимэ ябадалыень амаршалха ба тэдэнтэй хэлсээ хэхэ байнабди.

Уласхоорондын байдалай асуудалнууд тушаа хэлэхэдээ, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалай һулараһаниие тэмдэглээд, корейскэ арад Советскэ Союзтай, Хитадай Арадай Республикатай ба арадай демократиин бусад оронуудтай, тэрэшэлэн эб найрамдалда дуратай дэлхэйн бүхы арадуудтай хани барисаата харилсаа холбоогоо бэхижүүлэн, манай арадай эгээл дээдэ зорилгые туйлахын түлөө, бата бэхи эб найрамдалай түлөө, манай эхэ оронииe нэгэдүүлхын ба бэеэ даанхай байхын түлөө саашадаашье шангаар тэмсэхэ байна гэжэ Ким Ир Сен мэдүүлбэ. **(Ким Ир Сенэй элидхэл хэжэ байхада нэрьемэ альга ташалга хэлэ дахин болоо).**

Корейн сүлөөлэгдэһөөр арбадахи жэлэй ойдо зорюулагдажа, 1955 оной августын 14-дэ Пхеньянда болоһон баярай суглаан дээрэ

Советскэ правительственна делегациие толгойлогшо А. Б. АРИСТОВАЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэд, хүндэтэ ханинар!

Корейе Советскэ Армиин сэрэгүүдэй сүлөөлһэн үдэрһөө хойшо гүйсэһэн арбадахи ойн национальна һайндэртэй дашарамдуулан танда ба танаар дамжуулан бүхы баатар корейскэ арадта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ба бүхы советскэ арадай үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй, ахадүүгэй амар мэндые ба халуун һайн амаршалгануудые энэ гайхамшагта үдэртэ хүргэхыем зүбшөөрыт. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Сүлөөлэгдэһэн үдэрһөө хойшо үнгэрһэн арбан жэлэй туршада Хойто Корейн арадай ажабайдалда гүн ехэ хубилалтанууд болоо. Өөрынгөө олон зуун жэлэй түүхэдэ анха түрүүн арадтнай хариин дарлалтаһаа сүлөөлэгдэжэ, өөрынгөө зол хубиин эзэн болоһон ба өөрынгөө хүсэл зоригоор ажабайдалаа байгуулха арга боломжо олоһон байна.

Сүлөөлэгдэһэнэйнгөө һүүлээрхи түрүүшын жэлнүүдтэ корейскэ арад өөрынгөө Ажалай партиин хүтэлбэри доро ябажа, засаг түрын демократическа өөрын органуудые — арадай комитедүүдые байгуулһан ба ажабайдалайнгаа бүхы һалбаринуудта үргэн ехэ демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэһэн байна.

1946 ондо үнгэргэгдэһэн аграрна реформо хүдөөдэ бии байһан феодальна харилсаануудай үлэгдэлнүүдые бүримүһэн усадхаһан, үргэн олон ажалша таряашадые хайра гамгүйгөөр мүлжэжэ байһан помещигүүдэй эзэрхэлгые үгы хэһэн байха юм. Корейскэ таряашадай үе наһанайнь һанал хүсэл бэелүүлэгдээ — газар хадаа тэрэниие элдүүрилдэг хүнүүдэй гарта үгтэһэн байна. Тиигэжэ хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэ ба таряашадай материальна байдалые һайжаруулха эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагдаа һэн.

Арадай хүсэл зоригые бэелүүлэн, гүрэнэй засагай оронууд хариин монополинуудай мэдэлдэ байһан томо промышленна предприятинуудые, транспортые, хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые ба банкнуудые оронойнгоо хойто хубида национализировалһэн байна. Корейскэ арадай хүсэ шадалаа, хүлһөө гаргажа байгуулһан фабриканууд, заводууд, түмэр харгынууд, шахтанууд, рудникгууд, ирригационно барилганууд бүгэдэарадай зөөри болоо. Энэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин байдалда болоһон үндэһэн хубилалта мүн. Урдань дарлагданги ба эрхэ сүлөөгүй, капиталистнуудта шэрүүн хатуугаар мүлжүүлэгдэжэ байһан хүдэлмэришэн анги шэнэ ажабайдал байгуулха гол шухала хүсэн болоо.

Демократическа шэнэдхэн байгуулалтануудые хэхын түлөө тэмсэлэй үедэ хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро хүдэлмэришэдэй ба ажалша таряашадай таһаршагүй бата холбоо барисаан байгуулагдаа. Энээнэй үндэһэ һуури дээрэ Хойто Корейдэ гүрэнэй шэнэ байгуулалта — арадай демократиин байгуулалта мүн бологшо Корейскэ Арадай-Демократическа Республика бии болоһон ба бэхижэһэн байна.

Бэеэ даанхай, демократическа, нэгэдэмэл, һалбаран хүгжэжэ байгаа корейскэ гүрэн байгуулха хүсэлэнтэй Корейн прогрессивнэ партинуудай ба ниитын организацинуудай, бүхы патриотическа хүсэнүүдэй нэгэдэлгэ энэ дурсагдаһан тон шухала зорилгые шиидхэлгэдэ арадай хүсые эмхидхэн хандуулха ябадалда ехэ һайшаалта үүргэ дүүргээ. Эсэгэ ороной демократическа нэгэдэмэл фронтые байгуулга хадаа корейскэ арадай нэгэдэхэеэ хүсэжэ байһаниие баримталан харуулаа. Тэрэ болбол ороноо нэгэдүүлхын түлөө, республикынгаа ажахы болон культурые бадаруулан хүгжөөхын түлөө тэмсэхэ шухала зэбсэг мүн.

Ороной хойто хубида бэелүүлэгдэһэн демократическа шэнэдхэн байгуулалтанууд бүхы арадай ажахын ба культурын түргэнөөр дэбжэхэ бата бэхи үндэһэ һуури болоо. 1949 ондо промышленна продукциин хэмжээн 1946 онойхитой сасуулбал 4 дахин ехэ болоо һэн. Хүдөө ажахын талаар ехэхэн амжалтанууд туйлагдаһан байгаа: тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдэһэн, хүдөө ажахын гол культурануудые үйлэдбэрилгэ ургаһан байгаа. Ажалша зоной — хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба интеллигенциин материальна байдал жэлһээ жэлдэ һайжаржа байгаа бэлэй.

Хойто Корейн ажалшадай амгалан зохёохы ажалые 1950 ондо эхилһэн дайнай таһалдуулһаниинь мэдээжэ. Тэрэ дайн гурбан жэлэй туршада үргэлжэлөө. Өөһэдынгөө демократическа туйлалтануудые, өөһэдынгөө эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые гартаа буу барижа хамгаалха баатай болоһон Хойто Корейн ажалшад, өөһэдынгөө хэрэгэй үнэн зүб байһанда гүнзэгыгөөр этигэн ябажа, энэ дайнай үедэ айхабтар ехэ тэсэбэри, эрэлхэг зориг ба баатаршалга гаргаһан байна.

Корейдэхи дайн хадаа корейскэ арадта тохёолдоһон хүшэр хүндэ гасалан зоболон байхаһаа гадна, Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда ба аюулгүй байдалда тохёолдоһон ехэ аюул мүн байгаа. Тиимэһээ эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүд дайе болюулхын ба корейскэ асуудалые амгалан аргаар шиидхэхын түлөө нэгэн һаналтайгаар тэмсээ.

Корейдэ туһаламжа үзүүлхэеэ ерэһэн ба хэтэдэ мүнхэ хэрэгүүдээрээ демократическа лагериин арадуудай ахадүүгэй хани барисаае алдаршуулһан хитад арадай һайндуратанай түүхэтэ габьяае тусгаар тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба Хитадай Арадай Республикын үүсхэлээр эбтээ орохо ба дайн байлдаа болюулха тухай хэлсээ баталагдаа һэн. Энэ болбол уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һулаpуулгада туһа хүргэһэн ба амгалан ажалдаа бусажа орохо арга боломжо Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшадта олгоһон байна.

Дайнай хойто тээ промышленностиие, транспортые, хүдөө ажахые һэргээн бодхоохо хэрэг ямар ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ба гасалан зоболонтой ушардаг бэ гэжэ, энээнэй тула ямар ехэ хохидолдо орохо хэрэгтэйб гэжэ советскэ арад һайн мэдэнэ. Тиихэтэй хамта, эдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа болохо гэжэ советскэ арад өөрынгөө жэшээ дээрэһээ мэдэнэ. Тиин дайнай хүшэр хүндэ хойшолонгуудые усадхаха зорилгонуудаа эрэлхэг зоригто ба ажалша корейскэ арадай амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһаниие хаража байнабди.

Эбтээ орохо тухай хэлсээ батлаһанай һүүлээр үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад ажахын байгуулалтын талаар гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн дайнай урда тээхиһээ дээшэлээ.

Советскэ арад Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшадай ехэ амжалтануудые туйлаһанда үнэн зүрхэнһөө баясажа байна.

Промышленностиие һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалтануудые туйлаһанай ашаар ойрын үедэ хүдөө ажахые дэбжээхын тула хэрэгтэй эрхэ нүхэсэлнүүд байгуулагдаа. Ажалай парти ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство арадай үндэһэн интересүүдтэ харюусаха ехэ зорилгонуудые энэ талаар хараалба. Хүдөө ажахые дэбжээхын тула ехэ хүсэл оролдолго гаргаха хэрэгтэй гээшэ, энэ хадаа бүгэдэарадай зорилго мүн гээшэ гэжэ Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай жэшээ дээрэһээ харагдана.

Арадай ажахын дэбжэхэтэй хамта городой ба хүдөөгэй ажалшадай һуудал байдал һайжарна, тэдэнэй культурна хэмжээн дээшэлнэ, байрын гэрнүүд, һургуулинууд, больницанууд болон культурын ба ажаһуудалай бусад эмхи зургаанууд үргэн олоор баригдана; арадай хэрэглэлэй эд бараанай сэн доошолуулагдана, болото салин хүлһэн ба ажалша таряашадай олзо доход ургана. Арадай хэрэглэл тухай һаналаа табиха гээшэ арадай засагай тон шухала зорилго мүн, юундэб гэхэдэ, арадай аша туһаһаа дээшэ юумэ гэжэ тэрээндэ байхагүй бшуу.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад помещигүүд болон капиталистнуудые баяжуулхын тула хүдэлмэрилнэ бэшэ гээшэ, тиимэһээ ажабайдалаа һайжаруулха хэрэг тэдэнэй өөһэдынь гарта байна. Промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэмжээнэй улам ехэ байха бүри, ажалай бүтээсын улам ехэ байха бүри арадай ажана байдал улам бүри түргэнөөр һайжарха гээшэ.

Сүлөөлэгдэхынгөө урда тээ, Корейн хүн зоной олонхиин үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһаниинь үргэнөөр мэдээжэ; хүдэлмэришэд ба таряашадай миил үсөөхэн үхибүүд эхин һургуулида ябаха аргатай байгаа, харин дунда ба дээдэ һургуулинуудта тэдэнэр һураха аргагүй байгаа. Мүнөөнэй Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын газар дээрэ нэгэшье дээдэ һургуули үгы байгаа һэн. Национальна культурые хариин колонизаторнууд даража доромжолжо байгаа бэлэй.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада наукын ба культурын туйлалтанууд үргэн олоп ажалша зоной аша туһада хэрэглэгдэнэ. Хүдэлмэришэн ангитай ба таряашадтай хамта шэнэ ажабайдал байгуулжа байһан өөрын, арадай интеллигенци түргэнөөр ургажа байна.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын туйлаһан гайхамшагта амжалтанууд хадаа зохёон байгуулхы, эдэбхи үүсхэлтэ ажал хүдэлмэридэ тон үргэн олон арад ниитые хабаадуулһан арадай-демократическа байгуулалтын агууехэ хүсэтэй ба бата бэхи байһанай бодото гэршэ баримта мүн.

Республикын ажалшад өөһэдынгөө арюун уялгые хүсэдөөр ойлгожо байһанаа харуулна, эхэ оронойгоо аша туһада шэн зоригтойгоор ажаллана. Республикын орденууд болон медальнуудаар шагнагдаһан, ажалай геройн дээдэ нэрээзэргэдэ хүртэһэн үйлэдбэриин новаторнуудай ба түрүүшүүлэй тоогой саг үргэлжын ургалта энээниие гэршэлнэ.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад арадай-демократическа байгуулалта тогтоохын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ шалгарһан, найдамтай хүтэлбэрилэгшэтэй байна. Тэрэнь хадаа Корейн Ажалай парти мүн болоно. Энэ парти өөрынгөө арадай аша туһада хизааргүй үнэн сэхээр алба хэнэ, эб найрамдалай, демократиин ба национальна бэеэ даанхай байдалай замаар арадаа хүтэлжэ ябана. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Нүхэдүүд! Ханинар!

Танай национальна нэгэдэлые эбдэжэ, оронииетнай хубааһан ябадалай корейскэ арадта ехэ хүндэ муу байһаниие бидэнэр һайн мэдэнэбди.

Ороноо нэгэдэмэл, эб найрамдалда дуратай, демократическа гүрэн болгожо, амгалан аргаар дахин нэгэдүүлхэ зам олохоёо Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэжэ байһаниинь мэдээжэ. Эсэгэ ороной демократическа нэгэдэмэл фронтын Центральна Комитет, Корейн Арадай Дээдэ суглаан ба Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство ороноо нэгэдүүлхэ зорилготой тодорхой дурадхалнуудые Урда Корейн политическэ партинуудта, ниитын организацинуудта, национальна суглаанда ба правительствода хэдэ дахин оруулһан байгаа. Урда Корейн засаг баригшадай зүгһөө эдэ дурадхалнуудай мүнөө дээрээ һайшаагдаагүй байһаниинь халагламаар гээшэ. Зүгөөр, ороноо демократическа үндэһэ һуури дээрэ амгалан аргаар нэгэдүүлхэеэ Урда Корейн арадай олонхиин үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байһаниинь арсалтагүй.

Амгалан тайбан, демократическа үндэһэ һуури дээрэ оронойнгоо национальна нэгэдэлые һэргээн бодхоохын тула корейскэ арадай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд һайшаажа ба дэмжэжэ байна. Өөрынгөө национальна һанал хүсэлые бэелүүлжэ, нэгэдэмэл, бэеэ...

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Корейн сүлөөлэгдэһөөр арбадахи жэлэй ойдо зорюулагдажа, 1955 оной августын 14-дэ Пхеньянда болоһон баярай суглаан дээрэ

Советскэ правительственнэ делегацине толгойлогшо А. Б. АРИСТОВАЙ хэлэһэн үгын түгэсхэл

даанхай, демократическа, эб найрамдалда дуратай Корейе эгээл түргэнөөр байгуулхыень корейскэ арадта советскэ арад халуунаар хүсэнэ. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Хүндэтэ нүхэд!

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад арадай-демократическа байгуулалтаяа бэхижүүлхын түлөө, арадай ажахы болон культураяа хүгжөөхын түлөө тэмсэжэ байхадаа үнэн сэхэ хани нүхэдтэй гээшэ. Тэдэ нүхэдынь гэхэдэ, Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын толгойлжо байһан социализмын ба демократиин хүсэн түгэс лагериин арадууд мүн болоно. **(Нэрьемэ альга ташалга).** Социалистическэ лагериин оронуудай хоорондохи харилсаан хадаа эдэ оронуудай ажалшадай зорилгонуудай ба үндэһэн интересүүдэй нэгэн нийтэ байһан ябадал дээрэ, социализмын лагерьтаородог бэеэ даанхай гүрэнүүдэй хүсэд дүүрэн адли эрхые харилсан хүндэлхэ ба мэдэрхэ ябадал дээрэ һуурижаһан шэнэ түхэлэй харилсаан мүн болоно. Социалистическэ лагериин оронуудай хани барисаан ба харилсаан тэдэнэй хүсэтэй ба илагдашагүй байхын эшэ үндэһэн мүн.

Корейе Советскэ Армиин сүлөөлһэнһөө хойшо үнгэрһэн арбан жэлэй туршада Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшадай ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондо ахадүүгэй бата бүхэ хани барисаан ба харилсаан бии боложо бэхижээ. Манай оронуудай хоорондын экономическа ба культурна холбоо барисаан улам бүри үргэн ехэ ба нягта бүхэ боложо байна.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшадай туйлаһан амжалтанууд хадаа хани барисаата корейскэ арадта ахадүүгэй туһаламжа ба дэбжэлгэ хэзээдэшье үзүүлхээр бэлэн байдаг бүхы советскэ хүнүүдые үнэн зүрхэнһөө баясуулна. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Советскэ Союзай арадууд таанарай үнэн сэхэ ба үнэн зүрхэнэй нүхэдынь байһан ба саашадаашье байха байһанда Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшадай найдажа байхадань болохо. **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Арадайнгаа ажахые һэргээн бодхооха ба хүгжөөхэ, арад зоной һайнгоо материальна ба культурна байдалые һайжаруулха хэрэгтэ, тэрэшэлэн амгалан тайбан, демократическа үндэһэ һуури дээрэ Корейн национальна нэгэдэлые һэргээн байгуулха зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень корейскэ арадта танай национальна һайндэртэ үшөө дахин хүсэхыемнай зүбшөөгыт. **(Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга).**

Ахадүү корейскэ арад мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Корейскэ арадай шалгарһан вождь ба хүтэлбэрилэгшэ—Корейн Ажалай парти мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Корейн Эсэгэ ороной демократическа нэгэдэмэл фронт мандаха болтогой! **(Нэрьемэ альга ташалга).**

Корейскэ ба советскэ арадуудай хоорондын таһаршагүй бата хани барисаан хэтэдээ мандажа ба бэхижэжэ байг лэ! **(Бултадаа бодожо, бүхы зал үни удаан альга ташана).**

КНДР-ые сүлөөлэлгын үдэрые һайндэрлэлгэ

ПХЕНЬЯН, августын 15. (ТАСС). Корейн сүлөөлэгдэһөөр 10 жэл гүйсэһэн үдэртэ—корейскэ арадай национальна һайндэртэ Пхеньянда сэрэгэй парад ба ажалшадай ехэ демонстраци болоһон байна.

Парадай үедэ Корейн Ажалай партиин, КНДР-эй правительствын ба Корейн Эсэгэ ороной демократическа нэгэдэмэл фронтын хүтэлбэрилэгшэд Ким Ир Сен, Ким Ду Бон, Пак Ден Ай, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. Б. Аристов түрүүтэй Советскэ Правительственнэ делегациин гэшүүд, КНР-эй түрүүлэгшын орлогшо Чжу Дэ түрүүтэй КНР-эй делегациин гэшүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл партийна, гүрэнэй ба нийтын ажал-ябуулагшад, ахадүү оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд Центральна трибуна дээрэ зогсожо байгаа.

КНДР-эй Министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо ба национальна оборонын министр вице-маршал Цой Ен Ген сэрэгэй парадые хүлеэн абаа.

Парадай һүүлээр Пхеньянай ажалшадай демонстраци хоёр час үлүүтэй саг соо үргэлжэлөө. Энэ демонстрацида 30 мянган хүн хабаадаһан байна.

Сүлөөлэгдэһэн үдэрые һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулагдан олон зоной хабаадалгатай демонстрацинууд КНДР-эй бусад городуудта болоо.

Советскэ Правительственнэ делегациин КНДР-тэ ерээд байлга

ПХЕНЬЯН, августын 16. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй секретарь А. Б. Аристов түрүүтэй Советскэ Правительственнэ делегаци Пхеньянние сүлөөлэлгын монументын дэргэдэ мүнөөдэр венок табяа. «Корейе сүлөөлэгшэдтэ — советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ СССР-эй Правительственнэ делегациһаа» гэһэн үгэнүүд веногые бүрхөөһэн улаа ягаан лентэ дээрэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй.

Корейн Ажалай партиин ба КНДР-эй правительствын хүтэлбэрилэгшэд Пак Ден Ай, Цой Чан Ик, Пак Ен Бин, Нам Ир, Хе Ден Сук, Пхеньянска городской арадай комитедэй түрүүлэгшэ Чен Ен Пхо, советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд, КНР-эй болон арадай демократиин оронуудай дипломатическа түлөөлэгшэд венок табилгын үедэ байлсаа.

Американска хүдөө ажахын делегациин СССР-тэ ерээд байлга

ТАШКЕНТ, августын 14. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Узбекистанда айлшаар ерээд байһан американска хүдөө ажахын делегаци мүнөөдэр үдын урда тээ город соогуур ябажа хараа. Айлшад хадаа ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Х. И. Юсуповтай, городой главна архитектор М. С. Булатовтай уулзаа. Узбекистанай столицын түүхэ ба тэрэнине шэнэдхэн байгуулха генеральна түсэб тухай тэдэнэр айлшадтаа хөөрэжэ үгөө. Айлшад хадаа городой хуушан хубиие болон мүн шэнээр баригдажа байһан хубиие хараа. Колхозно рыногые болон Ташкентскэ сүмые тэдэнэр хараһан байна.

Үдын хойто тээ Узбекскэ ССР-эй Хүдөө ажахын министерство айлшадтаа зорюулан обед үгөө. Республикын Хүдөө ажахын министр М. Мухамеджанов, делегацие хүтэлбэрилэгшэ У. Ламберт гэгшэд үгэ хэлэһэн байна. Американска хүдөө ажахын делегациин Узбекистанда ерэлгэ Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондо һайн харилсаа байгуулха хэрэгтэ туһалха бэзэ гэжэ найдажа байһан тухайгаа тэдэнэр элишэлэн мэдүүлээ. Ташкентдэ, Ташкентскэ областиин бусад районуудта американска делегациин ябахада хүн зон халуунаар угтаа. Мүн ябаһан районуудай хүдөө ажахытай һайнаар танилсаха аргатай байгаабди гэжэ Уильям Ламберт онсо тэмдэглээ. Һайнаар ургаһан хлопок, үүлтэр һайнтай колхозно мал, газар уһалалгые механизацилга делегациин бүхы гэшүүдые ехээр һонирхуулаа гэжэ Ламберт мэдүүлээ. Таанад һайн үрэ дүн туйлаат, ерээдүйтнай бүри һайн байна. Ехэ һонин юумэнүүдые хараад бидэнэр Ташкентһээ бусахамнай гэжэ делегацие толгойлогшо хэлээ.

Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. Энэ обед дээрэ Узбекистанай Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозууд болон МТС-үүдэй директорнүүд, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаа. Республикын хлопок таригшад хадаа национальна түхэлтэйгөөр оёгдоһон хубсаһа айлшадтаа бэлэг үгөө.

Делегаци хадаа Алма-Ата орохоёо мүнөөдэр ниидэн гараа. Ташкентын ба Ташкентскэ областиин ажалшадай түлөөлэгшэд аэродром дээрэһээ айлшадые үдэшөө.

АЛМА-АТА, августын 15. (ТАСС). Оройдоо саһатай Ала-Тау хадын хормойдо байдаг гоё һайхан сэсэрлигээр бүрхөөһэн Алма-Ата город американска делегациин гэшүүдые холошоһоо һонирхуулжа эхилээ. Нарата халуун Ташкентһээ ерэһэн айлшад Алма-Атын һүүдэртэй үйлсэнүүдээр ябахадаа, һэрюун парк соо амаржа городые ехээр һонирхоо.

Алма-Атын ба Ереванай командануудай хоорондо үсэгэлдэр үдэшэ болоһон мүрысөөнэй болоходо айлшад уряалаар ошожо хараһан байна. Тэндэхи нютагай киностудиин буулгаһан «Девушка-Джигит» гэжэ уранһайханай шэнэ фильмые зунай талмай дээрэ ошожо айлшад хараа.

США-гэй делегациин гэшүүд мүнөөдэр колхозууд болон совхозуудта, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта хүрэһэн байна. Алма-Атаһаа 80 километрын газарта Ала-Тау шадар байдаг малажалай талаар Казахска научно-шэнжэлэлгын институдай туршалгын центральна базада делегациин гэшүүд бултадаа ошожо, энэ эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэдөөр халуунаар угтагдаа. Казахстанай эрхэ байдалда таарадаг һайн үүлтэрэй үхэр ба хони бии болгохо талаар институдай научно-хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй 10 жэлэй турша соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдтэй институдай директор Ю. Барминцев айлшадые танилсуулаа.

Алма-Ата бусаха замдаа делегаци хоёр бүлэг боложо хубаараад, город шадарай колхозуудта, тэрэ тоодо «Луч Востока» гэжэ колхоздо хүрэһэн байна.

Алма-Атын областиин Илийскэ районой тамхинай совхозые харахые хүсэһэн байна. Тэдэнэр энэ совхозые һайса хаража, хэдэн часай турша соо тамхинай плантацинууд дээгүүр ябаһан, тамхи хатаадаг предприятинуудые хараһан, клубта, дунда һургуулида ба хүүгэдэй яслинуудта орожо, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна.

Американска делегациин хүндэлэлдэ зорюулан Казахска ССР-эй Хүдөө ажахын министерство үсэгэлдэр үдэшэ уулзалга үнгэргэһэн байна. Казахска национальна костюмууд айлшадта бэлэг баригдаа.

Советскэ хүдөө ажахын делегациин США-да ерээд байлга

ЧИКАГО, августын 14. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Августын 13-да советскэ хүдөө ажахын делегациин бүлэг гэшүүд Иллинойс штадай столица Спрингфильд городто тус штадай хүдөө ажахын жэл бүриин выставкые хараба. Выставкэ дээрэ советскэ делегациин гэшүүдые Иллинойс штадай губернатор Страттон, выставкые эрхилэгшэ Джонс болон хуули засагай бусад хүнүүд угтаһан байна. Губернатор Страттон манай делегадуудые һүнэй ба мяханай малай, гахайн, шубуунай ба хүдөө ажахые механизацилгын павильонуудтай танилсуулаа. Губернатор Страттоной гуйлтаар Советскэ делегацие толгойлогшо В. Мацкевич малажалай талаар илаһан хүнүүдтэ шан барюулаа. Тэндэ байһан зон энээниие ехэтэ һайшааба.

Выставкэ хараһанайнгаа һүүлээр В. Мацкевич хадаа тус штадай хүдөө ажахын туйлалтануудтай танилсаха арга олгоһонойнь түлөө губернатор Страттондо үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ. «Бидэнэр таанарые Иллинойс штадта дахин хододоо баяртайгаар угтажа абаха байнабди», — гэжэ губернатор Страттон харюусаба.

Спрингфильд городһоо мордохынгоо урда тээ делегациин гэшүүд США-гэй элитэ ехэ ажал-ябуулагша президент Авраам Линкольные хадаглаһан газарта ошоһон байна.

Югославиин парламентска делегациин СССР-тэ ерээд байлга

СТАЛИНГРАД, августын 14. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Югославиин Арадай Федеративна Республикын Арадай Союзна Скупщинын делегаци геройгородтой, тэрэнэй промышленна предприятинуудтай танилсалгаяа үргэлжэлүүлһэн байна.

Үглөөгүүр югославска айлшад автомашинада һуугаад город соогуур ябажа хараа. Эб найрамдалай үйлсэдэ ба Сталинай нэрэмжэтэ проспектдэ байдаг планетарие болон обсерваторие, «Красный Октябрь» гэжэ металлургическа заводой хүдэлмэришэдэй байрын гэрнүүдэй баригдаһан районие тэдэнэр хараһан байна. Дайнай үедэ шанга тулалдаанууудай болоһон үйлсэнүүд болон талмайнуудые делегациин гэшүүд һонирхон хараһан байна. Сталинградска байлдаанай хойноһоо анхаралаа хандуулжа байгаа һэмди,ород сэрэгшэдэй баатаршалга хадаа харгиин булимтарагшадтай тэмсэл хэхэ хэрэгтэ бидэниие зоригжуулдаг байгаа гэжэ югославска парламентаринууд хөөрөө.

Городые хараһанайнгаа һүүлээр делегаци хадаа «Красный Октябрь» гэжэ үнинэй металлургическа заводой цехүүдэй нэгые хараа. Мартеновскэ цехые, блуминг болон прокатна стануудые югославска айлшад һонирхон хараа. Делегаци хадаа мартеновскэ үйлэдбэриие һонирхон хараа.

Заводой директор П. П. Матевосянтай хөөрэлдэхэдөө югославска айлшад иимэ юумэ мэдэжэ абаа. Сталинград шадар фашистска сэрэгүүдэй бута сохигдоһоной һүүлээр миил дүрбэн һарын үнгэрөөд байхада, 1943 оной июлиин 1-һээ эхилэн энэ завод түрүүшын булад үгэһэн юм. Мүнөө үедэ энэ завод бүхы маркын булад үйлэдбэрилэн гаргана. Үйлэдбэриин хэмжээн жэл ерэхэ тудам ехэ болоно. Гэр байрын барилгын асуудалаар делегаци ехээр һонирхоо. Предприятиин хүдэлмэришэд 15—18 мянган квадратна метр байрын талмай жэл бүри абадаг юм гэжэ П. П. Матевосян мэдээсээ. Түсэблэлгэ, финансова ажал-ябуулга ба хүдэлмэришэдэй амаралта тухай тэдэнэр олон асуудалнуудые табяа. Заводой техникын байшангые делегаци мүн лэ хараа.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ Сталинградска тракторна заводто югославска айлшад орожо. талмай дээрэ табяатай «ДТ-54» маркын тракторнуудые, эдэ машинануудай хабсаргадаг главна конвейерые хараһан байна.

Сталинградска ГЭС-эй барилгые югославска айлшад ехээр һонирхон хараа. Энэ ГЭС-ые харахаяа тэдэнэр катерта һуугаад ошоһон байгаа. Югославска арадай түлөөлэгшэд В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ суднаар ябадаг каналые хараһан байна.

Арадай Союзна Скупщинын депутадуудые ажалшад хаа хаанагүй халуунаар угтаа.

Үдын хойто тээ югославска делегадууд Сталинградай түлөө баатарлиг байлдаанай болоһон газарые — Мамаев курганиие ошожо хараа. Арадай Союзна Скупщинын депутадууд Сталинградые хамгаалжа наһа барагшадай хүүр дээрэ веногуудые табяа. Эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ наһа барагшадые хүндэлэн айлшад хадаа хүүрэйнь дэргэдэ малгайгаа абаад, хэдэн минута соо анирүгүй болоод зогсоһон байна. «Сталинградай баатарнуудта — Югославиин ФНР-эй парламентска делегациһаа» гэһэн үгэнүүд венок дээрэнь бэшэгдэһэн байна.

Үдэшэлэн Сталинградай ба Ростовско «Торпедо» обществонуудай командануудай хоорондо болоһон футбольно мүрысөөе делегациин бүлэг гэшүүд хараа.

СОЧИ, августын 15. (ТАСС). Владимир Бакарич түрүүтэй югославиин парламентска делегаци Сталинградһаа мүнөө үглөөгүүр Сочидо ерэбэ.

Ажалшадай депутадуудай Сочинско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Ф. Васильев, КПСС-эй горкомой секретарь А. А. Москвинов, горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Ф. Ф. Быков, горсоведэй депутадууд санаторинуудай ба амаралтын гэрнүүдэй управлениин хүтэлбэрилэгшэд болон бусад хүнүүд югославска айлшадые халуунаар амаршалаа.

Адлер шадар байдаг «Южные культуры» гэжэ совхозой парк соогуур ябаһанайнгаа ба амарһанайнгаа һүүлээр Арадай Союзна Скупщинын депутадууд горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. С. Васильевта ороһон байна. Хөөрэлдөө хэхэ үедөө Д. С. Васильев Сочи-Мацеста гэжэ курортын түүхэ тухай югославска айлшадта хэлэжэ үгэһэн ба эндэ жэл бүри 300 мянга үлүүтэй хүн амардаг гэжэ мэдээсэһэн байна. Советскэ Союзда ажалшадай амаралтые эмхидхэлгэтэй холбоотой олон асуудалнуудые делегациин гэшүүд табиһан байна.

Үдын хойто тээ югославска айлшад далайн эрьеые зубшан уһан соогуур экскурси хээ.

Индонезидэхи байдал тушаа

ДЖАКАРТА, августын 15. (ТАСС). «Мердека», «Сулу Индонезия», «Харнан ракьят» гэжэ ба бусадшье индонезийскэ газетэнүүд «Машуми» партиин хүтэлбэрилэгшэ Харахап гэгшын байгуулһан шэнэ кабинедые шүүмжэлһэн статьянуудые толилжо үргэлжэлүүлһээр.

Урдань юстициин министр байһан Гондокусумо болон бусад хүнүүдые сэрэгэй полициин арестовалһан тухай тайлбаринууд хэблэлдэ бэшэгдэнэ. Национальна партида дүтэ байдаг «Мердека» газетэ хадаа Гондокусумо гэгшые ямаршье үндэһэгүйгөөр арестовалһан тухай редакционно статья соогоо бэшэнэ.

Джокьякарта городой арадай национальна партиин городской организациин мэдүүлгэ хэблэлдэ тунхаглагдаа. Партиингаа түрүүлэгшэ Гондокусумо гэгшые дары сүлөөлхэ эрилтэ энэ мэдүүлгэ соонь хэгдэһэн байна. Хэрбээ тэрэнэй сүлөөлэгдөөгүй һаань, арадай национальна парти (энэ партиин зарим гэшүүд Харахапай правительствода ородог юм. —**ред.)** өөрынгөө хэдэн министрнүүдые шэнэ кабинедһээ дуудаха байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Гетеборгдо зоно хоорондын шатарай турнир эхилбэ

ГЕТЕБОРГ, августын 16. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Зоно хоорондын шатарай турнирай түрүүшын турта ехэ шанга тулалдаанууд болоо. Чехословацка шатаршад Пахман ба Филипп хоёр тэнсээ. Мүн 5 часай болохын урдуур Спасский Сабо (Венгри) хоёр баһа тэнсэһэн байна. СССР-эй чемпион Геллер Сливэтэй (Польша) урдаһаа хаража наадаһан аад, булюу байдалтай болоһон байна. Керес Доннертой (Голланди) наадаһан аад, булюушаг байдалтай болобо. Иливицкий Унцикер (Баруун Германи) хоёр шангаар тулалдаһан аад, советскэ мастер булюушаг байдалтай болоо. Медина (Венесуэла) Гримертэй (Аргентина) наадахадаа түрүүн хүбүүень шүүгээд, һүүлээрнь булюу байдалтай болоо. Рабар Фудерер (хоюулан Югославиин), Панно Пильник хоёр (Аргентина) тэнсүү байдалтайнууд. США-гэй чемпион Бисгайер аргентинскэ гроссмейстер Найдорфтой наадахадаа булюу байдалтай болоо. Бронштейн Штальбергтэй (Швеци) наадаха байһан аад, Штальбергын үбдэһэн дээрэһээ наадабагүй.

Гроссмейстер **И. Бондаревский.**

СПОРТ

Футболоор БМАС[СР-эй] түрүү һуури эзэ[лхын] түлөө

Транспортын «Локомоти[в]... дион дээрэ футболоор БМ... түрүү һуури эзэлхын түлө... наадан һаяхан үнгэргэгд... наадапда «Строитель I», ... тын «Локомотив II» общес... футболистнууд уулзаба.

Энэ хоёр командын футбо... тоо нээхэ гэжэ хэды ехэ... бошье, түрүүшээр амжалт... гүй. «Локомотив» обществ... лист Макаров бүмбэгэ ... дайража, 11 метрын ялы... өөрынгөө ворота руу сохю... лобо. Энээниие «Строитель... вын добтологшо Якименко... ритайгаар хэрэглэжэ, ... Удаань тус командын ... Фомин бэрхээр наадажа, ... бүмбэгэеэ «Локомотив» ... ворота руу оруулаа. Энээг... най нэгэдэхи хахад дүүрэ...

Хоёрдохи хахадта хоёр ... футболистнуудай хооронд... шанга наадан болобо. На... гэһэн тоотойгоор, «Строите... мандынхидай илалтаар дү...

Энэ наадандa «Строител... шествын футболист Фомин ... дабаритайгаар наадаһан ба... «Локомотив» обществынхи... та руу гурбан бүмбэгэ сох... лаа.

Е. Ни...

Эдиршүүлэ[й] республикан[ска] шатарай ту[рнир]

Һаяхан эдиршүүлэй рес... ска шатарай турнир үнгэ... Шатараар эдиршүүлэй тү... ри эзэлхын түлөө 18 шата... рысэбэ.

Тус мүрысөөндэ эдирш... гэдэхи разрядай 6, хоёрдо... дай 8 шатаршад, мүн залуу... дай дундаһаа гурбадахи ... 2 шатаршад хабаадалсаба.

Эдиршүүлэй мүрысөөн е... тэйгээр үнгэргэгдэһэн байна... шүүлэй дундаһаа шатараа... һайнаар наададаг хүнүүдэй ... ябаһые тус мүрысөөн элир...

13-дахи тур болотор эд... хэнэйнь түрүү һуури эзэлхэ... дээгүй байгаа. Турнирта х... шад — Г. Шадрин, А. Аю... А. Пуртов, С. Ежов ба И. В... түрүү һуурнин түлөө ... байна. С. Ежов А. Аю... хоёрой уулзалга хэнэйнь ... приз абахые элирүүлбэ. Эн... га А. Аюрзанайн илалтаар ... байна. Ингэжэ А. Аю... БМАССР-эй эдиршүүлэй ... чемпионой пэрээргэдэ ... А. Пуртов Хамагановые, И... таль С. Самариние шүүһэ... Тэдэ хоёр 9,5—9,5 очкотой, ... рин, —9, С. Ежов —8,5 очк... лобо.

Улан-Удэ городой 64-дэхи... лиин 5-дахи классай ... Люба Игумнова залуу ... дай дундаһаа түрүү һуури ... байна. Тэрэ абаха аргатай ... 12 очкоһоо 10 очкотой боло... дой 1-дэхи һургуулиин 9-дэх... сай һурагша Алла Амагаева... той боложо, хоёрдохи һуури ... 3-дахи һургуулиин һурагша ... на Мадаева 4,5 очко шүүбэ.

А. Ми...

Редакторай ор...
О. ГОМБ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора — 32-74. отв. секретаря —27-37. партийной жизни, сельского хозяйства— 47-59. пропаганды и переводов — 3... культуры и быта, промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н-00540. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...